



Forest Stewardship Council®

FSC® Česká republika



## Komentovaný Český standard FSC

Komentovaný Český standard FSC pro přirozené lesy  
a plantáže (FSC-STD-CZE-03-01-2013)  
doplněný o kapitolu o používání pesticidů

---

Ministerstvo životního prostředí

Vychází s podporou Ministerstva životního prostředí.  
Materiál nemusí vyjadřovat stanoviska MŽP.

©FSC, A.C. All rights reserved. FSC® F000207



**FSC ČR (Fairwood, z. s.)**

**Adresa:** Kounicova 42, Brno, 602 00

**Telefon:** + 420 545 211 383

**Fax:** + 420 545 211 383

**E-mail:** info@czechfsc.cz

**IČ:** 26551918

**Název:** Komentovaný Český standard FSC

**Referenční kód dokumentu:** FSC-STD-CZE-03-01-2013

**Stav:** Schválený a podmínky uzavřeny

**Působnost:** národní

**Datum schválení:** srpen 2013, se třemi podmínkami

**Splnění podmínek:** duben 2015

**Datum zveřejnění:** 22. květen 2015

**Datum vstupu v platnost:** 22. srpen 2015

**Datum upraveného vydání:** květen 2017 (oproti předchozí verzi přibyly

v tomto dokumentu indikátory 1.1.3, 1.2.2, 5.1.3. Indikátor 4.4.2 byl zpřesněn.), prosinec 2020 (doplnění kapitoly o používání pesticidů)

**Kontaktní osoba:** Tomáš Duda

**Kontaktní e-mailová adresa:** info@czechfsc.cz

© Fairwood, z. s., všechna práva vyhrazena.

Žádná část tohoto díla chráněná autorskými právy vydavatele nesmí být jakkoli reprodukována nebo kopírována (graficky, elektronicky či mechanicky, včetně pořizování fotokopii, nahrávání, natáčení nebo jiným způsobem) bez písemného souhlasu vydavatele.

# KOMENTOVANÝ ČESKÝ STANDARD FSC

Komentovaný Český standard FSC pro přirozené lesy a plantáže

FSC-STD-CZE-03-01-2013

Forest Stewardship Council (FSC) je nezávislá, nezisková nevládní organizace, která celosvětově podporuje environmentálně vhodné, sociálně přínosné a ekonomicky životaschopné lesní hospodaření.

Vizí FSC jsou lesy, které naplňují sociální, ekologická a ekonomická práva a potřeby současné generace tak, aby nedošlo k omezení práv a potřeb generací budoucích.

## OBSAH

Předmluva.....	6
O FSC.....	6
Vize a mise FSC.....	6
Prohlášení národní kanceláře/standardizační komise.....	7
Úvod.....	8
Záměr.....	8
Působnost.....	8
K procesu nastavování Standardu.....	8
Verze Standardu.....	9
Kontext.....	9
Seznam členů komise.....	10
Seznam hlavních konzultantů a poradců.....	11
Související dokumentace.....	11
Hierarchický rámec.....	12
Poznámky k interpretaci indikátorů.....	12
Komentáře.....	12
Definice a interpretace pojmů v textu.....	12
Posuzování shody s Českým standardem FSC.....	12
Představení aktuálního způsobu používání pesticidů.....	14
Český standard FSC.....	16
Princip 1: Dodržování zákonů a principů FSC.....	16
Princip 2: Vlastnická a uživatelská práva a povinnosti.....	19
Princip 3: Práva domorodých obyvatel.....	20
Princip 4: Vztahy k místnímu obyvatelstvu a práva zaměstnanců.....	21
Princip 5: Užítky z lesa.....	26
Princip 6: Vliv na životní prostředí.....	30
Princip 7: Hospodářský plán.....	43
Princip 8: Monitoring a hodnocení.....	48

# Forest Stewardship Council

## FSC Česká republika

Princip 9: Zachování lesů s vysokou ochrannářskou hodnotou.....	51
Princip 10: Plantáže.....	54
Definice a interpretace pojmů.....	58
Přílohy.....	64
Příloha A Legislativní předpisy týkající se hospodaření v lesích.....	64
Příloha B Mezinárodní úmluvy/dohody důležité z hlediska ochrany přírody.....	65
Příloha C Odkazy na seznamy zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů.....	65
Příloha D Legislativní předpisy týkající se bezpečných pracovních podmínek a bezpečnosti práce.....	66
Příloha E Legislativní předpisy týkající se zajištění práv zaměstnanců*.....	67
Příloha F Druhovú skladbu obnovovaných porostů.....	68
Příloha G Směrnice k omezení eroze půdy, minimalizaci poškození porostů při těžbě a dopravě dřeva a při stavbě cest, k omezení jiných mechanických zásahů do půdy a k ochraně vodních zdrojů.....	77
Příloha H Soubory lesních typů s přijatelným rizikem pro odvoz klestu a těžebních zbytků.....	78
Poznámky.....	79

## PŘEDMLUVA

### O FSC

The Forest Stewardship Council (FSC) je nezávislá, nevládní, nezisková organizace, jejímž cílem je prosazování odpovědného lesního hospodaření v celosvětovém měřítku. Byla založena jako právnická osoba v únoru 1994 v Mexiku skupinou zpracovatelů dřeva, obchodníků a zástupců organizací zabývajících se ochranou lidských práv a životního prostředí, kterou znepokojovalo rostoucí tempo odlesňování, zhoršování kvality životního prostředí a sociálního vyloučení.

Na setkání v Kalifornii v roce 1990 poukázala tato různorodá skupina na potřebu vytvořit důvěryhodný systém, pomocí něhož bude možné určovat řádně obhospodařované lesy jako zdroje zodpovědné produkce výrobků ze dřeva. Teprve však Konference OSN o životním prostředí a rozvoji konaná o dva roky později v roce 1992 v Rio de Janeiru znamenala pro řadu nevládních organizací vhodnou příležitost získat podporu pro myšlenku vytvořit nevládní, nezávislé a mezinárodní systém certifikace lesů.

FSC zajišťuje zavádění standardu, záruku obchodní značky a akreditační služby společností a organizací, které mají o odpovědné lesnictví zájem. Výrobky nesoucí značku FSC jsou nezávisle certifikované, aby měl spotřebitel jistotu, že pocházejí z lesů, které jsou obhospodařovány v souladu se sociálními, ekonomickými a ekologickými potřebami současných i budoucích generací.

Od svého formálního založení v roce 1994 narostl počet FSC certifikátů lesního hospodaření se spotřebitelským řetězcem (FM/CoC) na více než 1 300 a jen certifikátů čistě spotřebitelského řetězce bylo vydáno přes 29 000. Celková rozloha certifikované půdy dosáhla 184 288 hektarů.

### Vize a mise FSC

#### Vize

Péče o světové lesy je v souladu se sociálními, ekologickými a ekonomickými právy a potřebami současné generace a nedotýká se ani práv generací budoucích.

#### Mise

Organizace Forest Stewardship Council A.C. (FSC) musí prosazovat environmentálně přiměřené, sociálně prospěšné a ekonomicky životaschopné obhospodařování světových lesů. FSC přitom definuje environmentálně vhodné, sociálně přínosné a ekonomicky životaschopné následovně:

- › **Environmentálně vhodné:** environmentálně vhodné lesní hospodaření je zárukou toho, že těžba dřeva i ostatních produktů mimo dřevo zachovává biodiverzitu, produktivitu i ekologické procesy lesa.
- › **Sociálně přínosné:** sociálně přínosné lesní hospodaření pomáhá místním obyvatelům i společnostem jako celku využívat dlouhodobé přínosy lesa a dává místním i silnou motivaci dobře se o lesní zdroj starat a držet se dlouhodobých hospodářských plánů.
- › **Ekonomicky životaschopné:** ekonomicky životaschopné lesní hospodaření je takové hospodaření, kdy zásahy do lesa mají svou strukturu a jsou řízeny tak, aby přinášely

dostatečný zisk, který nejde na úkor lesních zdrojů, lesního ekosystému nebo dotčených komunit. Napětí mezi potřebou vytvářet dostatečné finanční příjmy a principy odpovědného lesního hospodaření lze snížit snahou uvádět na trh úplnou škálu lesních produktů a služeb jako zboží s nejlepší hodnotou.

Pro více informací navštivte: [www.ic.fsc.org](http://www.ic.fsc.org)

### Prohlášení národní kanceláře/ standardizační komise

Organizace FSC ČR se skládá ze tří odborných sekcí – ekonomické, ekologické a sociální, které mají rovný hlas. Členové FSC ČR vytvářejí a revidují Český standard FSC prostřednictvím Standardizační komise. FSC ČR je otevřena novým členům a pozorovatelům.

Pro více informací navštivte stránky organizace FSC ČR: [www.czechfsc.cz](http://www.czechfsc.cz)

## ÚVOD

### Záměr

Tento standard nastavuje požadovaná základní pravidla, podle nichž musí FSC akreditované certifikační orgány posuzovat praxi lesního hospodaření v České republice. Principy a kritéria FSC lesního hospodaření (únor 2000) představují mezinárodně uznávaný standard odpovědného hospodaření. Každý mezinárodně uznávaný standard lesního hospodaření je však nutné přizpůsobit na regionální či národní úrovni a reflektovat tak různé právní, sociální a geografické podmínky vztahující se k lesům v různých částech světa. Principy a kritéria FSC proto vyžadují vytvořit indikátory, které jsou přizpůsobené regionálním či národním podmínkám a kterých lze na úrovni lesní hospodářské jednotky dosáhnout. Principy a kritéria FSC spolu se souborem těchto indikátorů akreditovaných FSC tvoří podstatu FSC standardu pro lesního hospodaření.

Tento standard se řídí požadavky FSC-STD-60-002 (Struktura a obsah standardu lesního hospodaření), aby zlepšil konzistentnost a průhlednost certifikačních rozhodnutí napříč různými certifikačními orgány v České republice a dalších částech světa, a zvýšit důvěryhodnost certifikačního schématu FSC jako celku.

### Působnost

Standard lze uplatnit na všechny lesní majetky, které chtějí získat certifikát FSC v České republice. Český standard FSC je základním normativním dokumentem pro certifikaci lesního hospodaření mezinárodním certifikačním systémem FSC na území České republiky. Je určen pro lesy všech typů, tříd, funkcí, ploch a vlastnických struktur. Plantáže\* nejsou v České republice cílem přírodě blízkého lesního hospodaření.

### K procesu nastavování standardu

Český standard FSC je vytvářen od února 2001 a jeho první verze byla schválena na 1. valné hromadě FSC ČR v lednu 2002 v Praze. Standard byl později rozpracován standardizační komisí FSC ČR. V letech 2002 a 2003 následovala široká odborná diskuze na národní úrovni. Druhá verze Českého standardu FSC byla schválena na 2. valné hromadě FSC ČR v únoru 2003 v Praze. V roce 2003 byl standard harmonizován s akreditovaným německým standardem FSC a vznikajícím Polským standardem FSC. Ve spolupráci s akreditovanými certifikačními orgány byl v průběhu roku 2004 Český standard FSC testován v terénu na čtyřech lesních majetcích různých velikostí, typů lesa a majetkových struktur: v Národním parku Krkonoše a ve spolupráci s akreditovanými certifikačními firmami při certifikacích lesních podniků Sdružení obecních a soukromých lesů



Svitavy, Městských lesů Volary, a. s. a Kinsky dal Borgo, a. s. V témže roce koordinoval další diskuzi nad Českým standardem FSC s vybranými externími odborníky Ústav pro výzkum lesních ekosystémů.

Poté byla třetí verze Českého standardu FSC, schválená čtvrtou valnou hromadou FSC ČR v Brandýse nad Labem dne 25. února 2005, opět předmětem národní a mezinárodní diskuze. Konečná čtvrtá verze Českého standardu FSC, začleňující připomínky vzešlé z národní i mezinárodní diskuze, byla schválena na 5. valné hromadě FSC ČR v České Třebové dne 29. září 2005. Pravidla FSC vyžadují pravidelnou revizi národních standardů lesního hospodaření. Tato revize byla zahájena v září 2008 zvolením členů Revizní komise a skončila v prosinci 2014 na valné hromadě FSC ČR, kde byla schválena tato verze.

## Verze standardu

FSC-STD-CZE-03-2013 Český standard FSC pro přirozené lesy a plantáže.

Prohlášení odpovědných stran, které dohlížely na vytváření standardu:

Revizní komise se jednomyslně shodla na této verzi FSC-STD-CZE-03-2013-Czech Natural and Plantations EN a doporučila členům FSC ČR její schválení. Členové FSC ČR schválili tuto verzi na valné hromadě v prosinci 2014. Tento standard má plnou podporu členů FSC ČR a doporučuje oddělení PSU organizace FSC tento dokument schválit.

## Kontext

Obecný popis geografické oblasti, kterou standard pokrývá:

Česká republika leží ve střední Evropě zejména mezi 48° a 51° severní šířky a 12° a 19° východní délky. Česká krajina je nesmírně rozmanitá. Čechy v západní části země tvoří pánev povodí řek Labe a Vltava obklopené převážně nízkými horami, jako je např. pohoří Krkonoše v Sudetech. Nachází se zde nejvyšší vrchol země Sněžka ležící ve výšce 1602 m n. m. Morava, východní část země, je také poměrně kopcovitá. Z území odvádí vodu hlavně řeka Morava, ale odtéká odtud také řeka Odra.

## Seznam členů komise, která standard připravovala

<b>Ekologická sekce</b>	<b>Ekonomická sekce</b>	<b>Sociální sekce</b>
<p><b>Jméno:</b> Jaromír Blaha</p> <p><b>Organizace:</b> Hnutí DUHA - Friends of the Earth Czech Republic</p> <p><b>Resume:</b> předseda ekologické sekce, na tvorbě standardu se podílel v letech 2002 – 2005, 2008 – 2014</p>	<p><b>Jméno:</b> Milan Hron</p> <p><b>Organizace:</b> Nestátní lesy Svitavko</p> <p><b>Resume:</b> předseda ekonomické sekce, na tvorbě standardu se podílel v letech 2003 – 2005, řídí skupinovou certifikaci FSC</p>	<p><b>Jméno:</b> Jitka Schneiderova</p> <p><b>Organizace:</b> Spolek pro obnovu venkova</p> <p><b>Resume:</b> předsedkyně sociální sekce, na tvorbě standardu se podílela v letech 2002 – 2005, 2008 – 2014</p>
<p><b>Jméno:</b> Richard Višňák</p> <p><b>Organizace:</b> expert – geobotanika</p> <p><b>Resume:</b> zástupce předsedy ekologické sekce, na tvorbě standardu se podílel v letech 2002 – 2005, 2008 – 2014</p>	<p><b>Jméno:</b> Vasil Hutník</p> <p><b>Organizace:</b> Lesní hospodářství Města Solnice</p> <p><b>Resume:</b> předseda ekonomické sekce, na tvorbě standardu se podílel v letech 2002 – 2005, 2008 – 2014</p>	<p><b>Jméno:</b> Alfonz Kokoska</p> <p><b>Organizace:</b> Odborový svaz pracovníků dřevozpracujících odvětví, lesního a vodního hospodářství v ČR (OS DLV)</p> <p><b>Resume:</b> člen FSC ČR, na tvorbě standardu se podílel v letech 2002 – 2005</p>
	<p><b>Jméno:</b> Tomáš Pařík</p> <p><b>Organizace:</b> Asociace českého papírenského průmyslu</p> <p><b>Resume:</b> Zástupce předsedy ekonomické sekce, na tvorbě standardu se podílel v letech, 2013 – 2014</p>	<p><b>Jméno:</b> Šárka Zielinská</p> <p><b>Organizace:</b> Beskydčan</p> <p><b>Resume:</b> Zástupkyně předsedkyně sociální sekce, na tvorbě standardu se podílela v letech 2002 – 2005, 2013 – 2014</p>

### Seznam hlavních konzultantů a poradců, kteří revizní komisi pomáhali

Setkání revizní komise byla otevřena všem členům a pozorovatelům sdružení FSC ČR, kteří však neměli hlasovací právo.

Z. Mikulášek, B. Nejezchleb – Školní lesní podnik Mendelovy univerzity v Brně – Masarykův les Křtiny

M. Zavrtálek – Lesy ČR

N. Buchta., T. Staněk – Ministerstvo životního prostředí

V. Jansa – KRNP – (držitel certifikátu FSC)

### Související dokumentace, na kterou odkazuje standard

(Obsahuje FSC dokumenty, další akreditované standardy lesního hospodaření FSC, legislativní a další relevantní dokumenty).

FSC-STD-01-001 V4-0 EN: FSC Principles and Criteria

FSC-STD-60-006: Procedure for the development of Forest Stewardship Standards FSC-STD-20-002 V2-1 EN Structure and Content Forest Stewardship Standards

FSC-STD-01-003 V1-0 EN: SLIMF Eligibility Criteria

FSC-STD-01-003a EN: SLIMF eligibility criteria addendum 2008-02-13

FSC-GUI-60-100: Guidance on the interpretation of the FSC Principles and Criteria to take account of scale and intensity

FSC-GUI-20-200 EN: FSC Guidelines for Certification Bodies 2005

FSC-POL-30-401 EN: FSC certification and ILO Conventions 2002

FSC-POL-20-002 EN: Partial Certification 2000

FSC Guidance Document FSC-GUI-30-004: FSC Principles 2 and 3: Guidance on Interpretation

FSC-GUI-30-001 V2-0 EN: FSC Pesticides Policy Guidance 2007

FSC-GUI-30-001a V1-0 EN: Approved derogations for use of pesticides 2008 01 21

FSC-POL-30-001 EN: FSC Pesticides policy 2005

FSC-PRO-01-004 V2-1 EN: Processing pesticide derogation applications

FSC-ADV-30-021: Pesticides and major failures FSC-POL-30-602 EN FSC GMO Policy 2000

FSC-ADV-30-602 EN: Conversion of plantation to non forest land 2004 03 29

FSC-ADV-30-602 EN: Conversion of plantation to non forest land 2004 03 29

FSC-ADV-30-901 EN: Interpretation of Criterion 9-2-2003-04-28

FSC-ADV-31-001 EN: Interpretation of C10-9-2002-12-03

FSC-STD-01-002(V1-0) EN

FSC-ADV-30-901 EN: Interpretation of Criterion 9-2-2003-04-28

FSC-ADV-31-001 EN: Interpretation of C10-9-2002-12-03

## Hierarchický rámeček

Standard má hierarchickou strukturu, na jejímž vrcholu jsou FSC principy, dále FSC kritéria a s nimi související indikátory. Soulad se standardem musí být stanoven vyhodnocením pozorovaného stavu na úrovni lesního majetku pomocí jednotlivých indikátorů standardu a srovnáním s prahovými hodnotami stavu určených indikátorem.

## Poznámky k interpretaci indikátorů

Tam, kde indikátor vyžaduje, aby postup či systém byly zdokumentovány, je také požadkem, aby dokumentovaný systém byl implementován a byla stanovena osoba, která bude za jeho implementaci odpovídat. Tam, kde indikátor odkazuje k systému či postupu, předpokládá se, že je ve všech případech úkolem certifikačního orgánu prověřit, že je postup implementován. Jedním z verifikátorů je v takovém případě přítomnost personálu, který za toto odpovídá.

Každé kritérium má několik indikátorů. V případě, že je indikátor pouze číslován a není doplněn písmenem (např. indikátor 1.1), znamená to, že se indikátor vztahuje k lesům a plantážím všech typů a velikostí. V případech, kdy jsou specifikovány dodatečné konkrétní požadavky, jež se vztahují pouze na velké lesy – plochy nad 500 ha – (tj. lesy, které nejsou malé nebo málo intenzivně obhospodařované) následuje po čísle indikátoru písmeno „L“.

## Komentáře

Doprovodný text za některými indikátory psaný kurzivou vysvětluje vybrané části Českého standardu FSC. Komentář podává vysvětlení k potenciálně nejednoznačným pasážím Českého standardu FSC nebo pasážím, jejichž znění lze (podle autorů komentáře) vykládat různými způsoby. Komentáře vznikly jako reakce kanceláře FSC ČR na dotazy uživatelů Českého standardu FSC při jeho zavádění do praxe. Jejich text nebyl akreditován, není tedy závazný.

## Definice a interpretace pojmů v textu

Výrazy označené hvězdičkou (\*) jsou upřesněny ve stejnojmenné kapitole za principem č. 10.

## Posuzování shody s Českým standardem FSC

Certifikační systém FSC nepožaduje plnou shodu hospodářské praxe se všemi indikátory Českého standardu FSC v době konání certifikačního auditu. Důležitější jsou opatření, která vlastník přijme, aby postupně zlepšoval všechny aspekty svého hospodaření a dosáhl cílů ve standardu. Následující certifikační audity musí prokázat zlepšování.

- a. Principy a kritéria FSC nejsou předmětem posudku auditorů. Rozhodnutí o tom, zda vlastník splňuje principy a kritéria, se provádí na základě vyhodnocení plnění jednotlivých indikátorů uvedených v příslušném standardu lesního hospodaření – Českém standardu FSC.
- b. Všechna certifikační rozhodnutí jsou založena na identifikaci velkých nedostatků na úrovni jednotlivých kritérií FSC. Pokud na úrovni některého z kritérií FSC dojde k nalezení velkého nedostatku, není certifikát udělen.
- c. Velký nedostatek v plnění požadavků kteréhokoli z kritérií FSC je posuzován na základě toho, zda jsou splněny všechny indikátory daného kritéria, a také na základě zhodnocení možných důsledků všech nedostatků:
- › Všechny nedostatky ve splňování indikátorů zjištěné certifikačním orgánem během auditu jsou zaznamenány v certifikační zprávě.
  - › Každý nedostatek na úrovni indikátoru je vyhodnocen za účelem zjištění, zda se jedná o malý nebo velký nedostatek vzhledem ke kritériu, ke kterému se ukazatel vztahuje.
- d. Nedostatek se považuje za malý, pokud:
- › Jde o krátkodobé selhání;
  - › Je neobvyklý/nesystematický;
  - › Možné účinky nedostatku jsou omezeny v čase i prostoru;
  - › Okamžitě po zjištění nedostatku je sjednána náprava, a zabrání se tak opětovnému selhání;
  - › Naplnění záměru příslušného kritéria FSC není vážně ohroženo.
- e. Nedostatek se považuje za velký, pokud:
- › Trvá delší dobu;
  - › Jeho výskyt je opakovaný nebo systematický;
  - › Vlivy tohoto nedostatku jsou dlouhodobé/prostorově rozšířené;
  - › Není zjednána včasná náprava, anebo je tato nedostatečná, přestože vedení podniku bylo o nedostatku informováno;
  - › Faktickým či pravděpodobným výsledkem je neuskutečnění záměru příslušného kritéria FSC.
- Při posuzování toho, zda se jedná o malý nedostatek, nebo o nedostatek velký, bránící splnění cíle příslušného kritéria, bere certifikační orgán v úvahu jedinečnost příslušného lesního ekosystému.
- Certifikační orgán písemně odůvodní svá rozhodnutí, zda je kterýkoliv nalezený nedostatek na úrovni indikátoru buď malým, nebo velkým nedostatkem pro splňování příslušného kritéria.
- f. Jakýkoliv výskyt velkého nedostatku znemožňuje vydání certifikátu do té doby, dokud není sjednána náprava.
- g. Objeví-li se velký nedostatek v době po vydání certifikátu, je tento napraven během tří měsíců od okamžiku, kdy o tom certifikační orgán uvědomí držitele certifikátu. V případě, že vlastník nevyhoví, je platnost certifikátu pozastavena.

## Představení aktuálního způsobu používání pesticidů

Revidovaná verze Pesticidové politiky (FSC Pesticides Policy FSC-POL-30-001 V3-0V) je platná od srpna 2019, přechodné období pro již certifikované subjekty skončilo už v srpnu 2020. Krátkodobými cíli revidované verze je podpořit nejlepší postupy při používání pesticidů, snížit celkový objem používaných pesticidů a zamezit používání těch nejnebezpečnějších. V dlouhodobém horizontu je pak cílem zamezit používání jakýchkoli chemických pesticidů.

Tato politika se nevztahuje na lesní školky třetích stran, území nespádající do certifikované plochy, biologickou kontrolu, použití pesticidů pro účely jiné než hubení hmyzích škůdců (např. při hnojení) a při použití pesticidů poté, co lesní produkty opustily certifikovaný majetek.

1. Pravidla obsahují kroky k postupnému až úplnému snížení používání chemických pesticidů a k minimalizaci rizik souvisejících s lidským zdravím a životním prostředím:
2. Identifikace **Vysoce nebezpečných pesticidů (VNP)** podle ukazatelů krátkodobé a dlouhodobé toxicity.
3. Zařadit VNP do tří kategorií: zakázané VNP, velmi omezené VNP a omezené VNP (viz níže).
4. **Podle rizika**, které představují pro lidské zdraví a životní prostředí, upravit používání VNP.

5. Napravit a kompenzovat poškození hodnot životního prostředí a lidského zdraví způsobené nedostatečným zpracováním nebo implementací Hodnocení environmentálních a sociálních rizik (ESRA – viz níže).
6. **Monitorovat používání pesticidů** a dopad FSC Pesticidové politiky.

Pravidla FSC mají za cíl zamezit používání chemických pesticidů, avšak FSC uznává, že za určitých okolností a po zvážení alternativních řešení může být použití pesticidů jediným možným řešením přemnoženého hmyzu, buřeně nebo nemocí.

Revidovaná pesticidová politika pracuje s **rizikovostí**, která je daná toxicitou látky a způsobu použití. Toxicita látky je neměnná hodnota, ale způsob aplikace, místo aplikace (v porostu, na skládce apod.), plošný rozsah, množství použité látky apod. je proměnlivý. Kombinací toxicity a výše uvedeného způsobu aplikace pesticidu je dána rizikovost jeho použití. Riziko lze tedy snížit omezením použití a způsobem aplikace pesticidů.

Vlastník, který musí použít pesticidy, si pro daný přípravek podle metodiky uvedené v Pesticidové politice vypracuje **Hodnocení environmentálních a sociálních rizik** (tzv. **ESRA**). Kontrolu Hodnocení ESRA a užití pesticidů provádí certifikační orgán vlastníka lesa.

Příloha (FSC-POL-30-001a V3-0) pesticidové politiky rozděluje chemické látky do několika kategorií:

- › zakázané **Vysoce nebezpečné pesticidy (VNP)** - lze použít pouze v mimořádných situacích (vyžaduje okamžitou reakci na nečekanou invazi nebo zamoření škůdci, kteří ohrožují buď dlouhodobou stabilitu ekosystému, životní podmínky lidí nebo ekonomickou životaschopnost) a při nařízení státní správou
- › **velmi omezené VNP** – před použitím nutné vypracovat ESRA
- › **omezené VNP** - před použitím nutné vypracovat ESRA
- › **ostatní chemické pesticidy** - před použitím nutné vypracovat ESRA

# ČESKÝ STANDARD FSC

## Princip 1: Dodržování zákonů a principů FSC:

**Lesní hospodaření musí respektovat všechny příslušné zákony dané země i mezinárodní úmluvy a smlouvy, které se daná země zavázala dodržovat, a musí vyhovět všem principům a kritériím FSC.**

*Principy a kritéria FSC doplňují a v některých aspektech rozšiřují ustanovení daná legislativou platnou v oblasti lesního hospodářství, ochrany přírody a životního prostředí a v oblasti ochrany lidských práv. Od lesního hospodáře (vlastníka) je požadována znalost a dodržování stávající právní úpravy i principů a kritérií FSC.*

**1.1 Lesní hospodaření musí respektovat všechny národní a místní zákony a administrativní nařízení.**

**1.1.1** Platné legislativní předpisy, které souvisejí s hospodařením v lesích, má vlastník\* k dispozici a je s nimi obeznámen (mimo jiné ty, jež jsou uvedeny v příloze A).

**Verifikátor:** rozhovory, kontrola dokumentů

*Pro dodržování předpisů je nutné je znát*

*(což je při jejich množství málo pravděpodobné), nebo je mít k dispozici, aby bylo možné kdykoli potřebné údaje vyhledat. Za „má k dispozici“ se považuje také schopnost vyhledávání v elektronických médiích, případně, že vlastník má k tomu určeného pracovníka.*

**1.1.2** Nejsou patrné známky porušování platných legislativních předpisů nebo neplnění povinností týkajících se obhospodařování lesa.

**Verifikátor:** rozhovory s orgány státní správy a se zástupci zájmových skupin\*, terénní šetření

**1.1.3** V případě, že byly během posledních pěti let vlatníkem nebo třetí stranou zjištěny neshody s prváními nebo regulačními požadavky musí být tyto neshody vlatníkem\* zdokumentovány, okamžitě napraveny a vlastník musí přijmout účinná nápravná opatření bránící jejich opakování.

**1.2 Musí být placeny všechny příslušné a zákonem stanovené poplatky, příspěvky, daně a jiné poplatky.**

**1.2.1** U všech zákonem předepsaných odvodů nejsou patrné známky platební nekázně. (Poplatky jsou placeny v plné výši a ve stanovených lhůtách.)

**Verifikátor:** kontrola dokumentů, rozhovory s orgány státní správy (případně výsledek finančního auditu)

**1.2.2** Vlastník\* musí uchovávat záznamy, které dostatečně potvrzují výpočet všech relevantních poplatků, daní a jiných poplatků.



**1.3 V signatářských zemích musí být respektována ustanovení všech závazných mezinárodních smluv, jako například CITES, konvence Mezinárodní organizace práce (ILO), ITTA, Konvence o biologické rozmanitosti (CBD).**

1.3.1 Ze strany vlastníka\* nejsou patrné známky porušování mezinárodních úmluv, ke kterým se ČR připojila (mimo jiné těch, jež jsou uvedeny v příloze B).

**Verifikátor:** rozhovory se zaměstnanci\* a se zástupci zájmových skupin\*

**1.4 Rozpory mezi zákony, nařízeními a principy a kritérii FSC musí být certifikačními orgány a zainteresovanými či dotčenými stranami hodnoceny pro účely certifikace případ od případu.**

1.4.1 Vlastník\* oznamuje všechny rozpory mezi platnými legislativními předpisy a Českým standardem FSC certifikačnímu orgánu\*.

**Verifikátor:** rozhovory s řídicími pracovníky\*, kontrola dokumentů

*Mohou se vyskytnout případy, kdy se Český standard FSC liší od zákoných předpisů – důvodem mohou být např. legislativní změny. Pokud takový případ nastane, řídí se vlastník zákonnými předpisy.*

1.4.2 V případě, že potenciální rozpory mezi platnými legislativními předpisy a Českým standardem FSC nemohou být vyřešeny certifikačním orgánem\*, oznamuje je vlastník\* smírčí komisi FSC ČR\*

nebo relevantnímu úřadu zodpovědnému za interpretaci právních nároků ve snaze vyřešit konflikt.

**Verifikátor:** rozhovory s řídicími pracovníky\*, kontrola dokumentů

**1.5 Obhospodařované lesní plochy by měly být chráněny před nelegální těžbou, osídlováním a jinými nepovolenými aktivitami.**

1.5.1 Vlastník\* lesa o výměře nad 500 ha požádá o ustanovení lesní stráže.

**Verifikátor:** rozhovor s orgány státní správy, kontrola dokumentace

*O ustanovení lesní stráže může samozřejmě požádat i vlastník s menší výměrou lesa.*

1.5.2 Lesní stráž nebo vlastník\* eviduje a řeší všechny zjištěné přestupky proti platným legislativním předpisům.

**Verifikátor:** kontrola dokumentů, rozhovory s pracovníky\* a zástupci orgánů státní správy, terénní šetření

*Objeví-li se případy nezákonných aktivit, pak se za vhodná opatření ze strany vlastníka\* považuje kontaktování policie, ve vhodných případech znepřístupnění lokality a samozřejmě spolupráce s příslušnými institucemi (policie, orgány státní správy atd.).*

**1.6 Lesní hospodáři se musí jasně**

**zavázat, že budou dodržovat principy a kritéria FSC.**

1.6.1 Vlastník\* uznává principy a kritéria FSC a písemně se zaváže se jimi dlouhodobě řídit.

**Verifikátor:** kontrola dokumentů, písemné prohlášení o závazku

1.6.2 (L) Vlastník\* lesa o výměře nad 500 ha zveřejní svůj závazek ohledně hospodaření podle Českého standardu FSC.

**Verifikátor:** kontrola zveřejněných dokumentů

*Za vhodný prostředek zveřejnění je považován internet (domovská stránka) nebo úřední deska.*

*Závazek by se měl objevit i v nově zařizovaných LHP.*

1.6.3 (L) Vlastník\* lesa o výměře nad 500 ha zveřejní seznam všech lesních majetků, ke kterým má jakoukoli míru odpovědnosti (viz FSC Politika o částečné certifikaci FSC-POL-20-002).

**Verifikátor:** kontrola zveřejněných dokumentů, rozhovory s odpovědnými úředníky státní správy

1.6.4 Lesní majetky nepřihlášené k certifikaci FSC nesmí být obhospodařovány v rozporu s FSC standardem o kontrolovaném dřevu (FSC-STD-30-010).

**Verifikátor:** kontrola zveřejněných dokumentů, rozhovory s odpovědnými úředníky státní správy

*Politiku FSC o částečné certifikaci (FSC-POL-20-002) je nutno aplikovat v přípa-*

*dě, že vlastník\* nezamýšlí certifikovat všechny lesy, ke kterým má jakoukoli míru odpovědnosti. FSC nepožaduje, aby vlastník\* certifikoval všechny své lesní majetky, ke kterým má jakoukoli míru odpovědnosti, ani aby přijal závazný časový plán pro jejich certifikaci, pakliže není členem FSC. FSC Standard o kontrolovaném dřevu (FSC-STD-30-010) vylučuje necertifikované dřevo z nejkontroverznějšších oblastí. Interpretace Standardu pro ČR k dispozici v kanceláři FSC ČR.*

1.6.5 V případě, že vlastník\* provádí práce v lese dodavatelským způsobem, musí smluvně zajistit dodržování požadavků vyplývajících z Českého standardu FSC i ze strany všech dodavatelů. Změny je možno zapracovat postupně, tak jak to umožňují smluvní podmínky stávajících smluv.

**Verifikátor:** kontrola smluv s dodavateli prací a služeb

1.6.6 Vlastník\* informuje dotčené pracovníky\* o požadavcích a omezeních používání registrovaného jména a loga FSC jak při komunikaci a v propagaci, tak zejména při označování výrobků. Tyto podmínky vlastník\* dodržuje.

**Verifikátor:** rozhovory s pracovníky\*, kontrola písemností

*Míra informovanosti závisí na zařazení a podílu odpovědnosti pracovníka.*

## Princip 2: Vlastnická a uživatelská práva a povinnosti

**Dlouhodobá vlastnická práva a práva na užívání pozemků a lesních zdrojů musí být jasně definována, zdokumentována a právně zakotvena.**

*Předpokladem odpovědného hospodaření v lesích jsou vyjasněné vlastnické vztahy k obhospodařované lesní půdě a ostatnímu majetku. Právo veřejnosti na volný vstup do lesa a sběr lesních plodů a klestu je dáno zákonem. Práva ostatních uživatelů lesa jsou upravena smluvně nebo dohodou. Vlastník při svém hospodaření respektuje zájmy místních obyvatel.*

**2.1 Práva k dlouhodobému užívání lesa a pozemků (například právní podklad vlastnictví pozemku, zvyková práva nebo nájemní smlouvy) musí být jasně prokázána.**

2.1.1 Subjekt, který usiluje o certifikaci, musí prokázat, že disponuje veškerými vlastnickými právy popřípadě právy ke správě lesního majetku.

**Verifikátor:** kontrola dokumentů

2.1.2 Musí být k dispozici dokumentace (včetně příslušných map), která jasně identifikuje a popisuje zvyková práva a uživatelská práva vztahující se na pozemky a lesy procházející hodnocením. Tato dokumentace explicitně identifikuje všechny místní komunity s legální nebo zvykovou držbou nebo uživatelskými právy.

**Verifikátor:** kontrola map a dokumentů

*Pokud je na pozemcích vlastníka prováděna nelesnická činnost nebo se uvažuje o provádění nelesnických činností jinými právními subjekty, je nutné dokumentovat dohody o těchto činnostech. U mysliveckého hospodaření není třeba vztahy se subjekty dokladovat nad rámec zákona o myslivosti.*

**2.2 Místní komunity se zákonnou nebo zvykovou držbou nebo uživatelským právem si musí udržet kontrolu nad lesnickými zásahy v míře nutné k zajištění ochrany svých práv a zdrojů, pokud na základě svobodného a informovaného souhlasu nepověří touto povinností jinou, zastupující organizaci.**

2.2.1 Místní kolektivní vlastníci lesů (obce, družstva, spolky, sdružení vlastníků) určí k zajištění ochrany svého práva dohlížet na lesnické hospodaření na základě svobodného a informovaného souhlasu zodpovědnou osobu nebo právníký subjekt.

**Verifikátor:** kontrola dokumentů, pohovor se zástupci vlastníka\*

2.2.2 Nesmí existovat žádná zásadní známka toho, že vlastník\* blokuje či omezuje místní komunitu ve využívání zákonně daných vlastnických popřípadě uživatelských práv v míře, s níž tyto komunity svobodně nesouhlasily.

**Verifikátor:** kontrola dokumentů

**2.3 Musí být vytvořeny vhodné mechanismy řešení sporů týkajících se vlastnických nároků a užívacích práv. Při certifikačním hodnocení musí být explicitně zváženy okolnosti a charakter nevyřízených sporů. Zásadní spory, zahrnující významnou část zájmových skupin\*, povedou k vyloučení z procesu certifikace.**

**2.3.1 Vlastník\* eviduje spory o vlastnická či užívací práva včetně všech dokumentů a kroků směřujících k jejich řešení.**

**Verifikátor:** kontrola dokumentů

**2.3.2 V případě, že vznikne spor týkající se vlastnických nebo užívatelských práv, dohodne se vlastník\* s dotčenou stranou, jak budou postupovat při řešení sporu. Dohodnutý postup vlastník\* dodržuje.**

**Verifikátor:** kontrola dokumentů a korespondence, rozhovory se zástupci místních zájmových skupin\*

*Před soudním řešením či řešením přes jiné státní orgány se upřednostňuje dohoda. Veškerá jednání je nutno písemně dokumentovat a archivovat.*

## Princip 3: Práva domorodých obyvatel

**Musí být uznána a respektována zákoná a zvyková práva domorodých obyvatel vlastnit, užívat a hospodařit se svou půdou, územím a zdroji.**

**3.1 Domorodí obyvatelé musí dohlížet na způsob hospodaření na svých pozemcích a územích, pokud na základě svobodného a informovaného souhlasu nepověří touto povinností jinou organizaci.**

**3.2 Lesní hospodaření nesmí přímo či nepřímo ohrožovat nebo oslabovat zdroje nebo vlastnická práva domorodých obyvatel.**

**3.3 Ve spolupráci s domorodým obyvatelstvem musí být označena místa, která pro ně mají zvláštní kulturní, ekologickou, ekonomickou či náboženskou hodnotu, a lesní hospodáři\* musí tato místa respektovat a chránit.**

**3.4 Domorodým obyvatelům musí být poskytnuta náhrada za využívání jejich tradičních vědomostí souvisejících s využíváním lesních druhů nebo způsoby lesního hospodaření. Tyto kompenzace musí být se svobodným a informovaným souhlasem domácích obyvatel formálně dohodnuty před započítáním lesních prací.**

V České republice nežije domorodé obyvatelstvo podle definice OSN, které by se takto označovalo nebo cítilo. Princip v této formě tedy nenachází uplatnění. Kritéria 3.1 – 3.4 lze tedy v podmínkách České republiky považovat za neaplikovatelná. Aspekty tohoto principu, které jsou logicky uplatnitelné na zájmy místních obyvatel, jsou ošetřeny ve 2. principu (zvyková práva) a 4. principu (zájmy místního obyvatelstva).

## Princip 4: Vztahy k místnímu obyvatelstvu a práva zaměstnanců

**Podniky lesního hospodaření musí zachovávat nebo zvyšovat dlouhodobý sociální a ekonomický blahobyt lesních dělníků a místních komunit.**

*Ekonomický úspěch podniku je založen na znalostech, schopnostech a motivaci jeho zaměstnanců a dodavatelů. Při certifikaci se velký důraz klade na to, aby všichni pracovníci byli pro práci řádně vyškoleni, řádně vybaveni a aby zaměstnavatel respektoval jejich práva. Lesní hospodář (vlastník) úzce spolupracuje s místními obyvateli. Místní obyvatelé jsou pravidelně informováni o výhledových i aktuálních cílech lesnického hospodaření.*

**4.1 Komunitám, které žijí na území nebo v sousedství lesnických obhospodařovaných ploch, musí být nabídnuty pracovní příležitosti, možnosti školení a jiných služeb.**

4.1.1 Vlastník\* má přehled o místních dělnících, dodavatelích a odběratelích.

4.1.2 Požadavky a podmínky výběru neznevýhodňují místní kontraktory.

**Verifikátor:** kontrola dokumentů, rozhovory s pracovníky\* a se zástupci místních zájmových skupin\*

*Vlastník musí prokázat znalost místních kontraktorů. S ohledem k rozsahu jeho majetku se nemusí jednat o písemný seznam. Podmínky výběru nemohou podle pravidel volné soutěže místní kontraktory zvýhodňovat, je proto nutno volit takové podmínky, které je neznevýhodňují.*

4.1.3 Najímány jsou pouze subjekty, které mají oprávnění k dané činnosti a potřebnou kvalifikaci.

**Verifikátor:** kontrola dokumentů, rozhovory s pracovníky\* a se zástupci místních zájmových skupin\*

4.1.4 Smlouva s kontraktory obsahuje možnost vypovědět smlouvu v případě prokázání nedostatečné kvalifikace zaměstnanců kontraktora.

**Verifikátor:** kontrola dokumentů

4.1.5 V případě, že jsou zaměstnanci\* ze země, která není členským státem EU, musí zaměstnavatel prokázat, že jsou držiteli pracovního povolení, které platí po celou dobu zaměstnaneckého poměru

**Verifikátor:** kontrola dokumentů

4.1.6 Zaměstnanci jsou zaměstnavatelem podporováni v prohlubování znalostí a zvyšování odborných dovedností.

**Verifikátor:** kontrola dokumentů, rozhovory s pracovníky\*

4.1.7 Vlastník\* umožňuje tam, kde je to v souladu s legislativou a je to vhodné a možné, využívání lesa místními školami či jinými organizacemi za účelem vzdělávání.

**Verifikátor:** kontrola dokumentů, rozhovory s pracovníky\* a se zástupci místních zájmových skupin\*

*Je žádoucí šířit pozitivní vztah k lesu a vědomosti o lesních ekosystémech. Předem je nutné zajistit, aby při jejich činnosti nebylo narušováno prostředí lesa.*

**4.2 Lesní hospodaření by mělo naplňovat nebo rozšiřovat ustanovení všech platných zákonů a směrnic, týkajících se zdraví a bezpečnosti zaměstnanců\* a jejich rodin.**

*Ochrana bezpečnosti rodin zaměstnanců je v podmínkách ČR irelevantní a není dále řešena.*

4.2.1 Práce v lese je organizována a prováděna tak, aby nebyly porušovány platné legislativní předpisy týkající se bezpečnosti práce, zvláště pak ustanovení o používání osobních ochranných pomůcek.

**Verifikátor:** rozhovory, terénní šetření

4.2.2 Smlouva s kontraktory obsahuje možnost vypovědět smlouvu v případě porušení bezpečnostních předpisů.

**Verifikátor:** kontrola dokumentů

4.2.3 Pracovníci\* se účastní školení dle vykonávané práce. Účast na těchto školeních a výcvicích je u zaměstnanců\* považována za součást výkonu práce.

**Verifikátor:** kontrola dokumentů, terénní šetření, rozhovory s pracovníky\*

*Proškolení pracovníků mimo zaměstnavatelský poměr s vlastníkem je nutno ošetřit ve smlouvě s nimi, případně s firmou, která je zaměstnává.*

4.2.4 Je určen personál (nebo jednotlivec), který je proškolen v bezpečnosti práce na pracovišti; zodpovídá za pravidelné kontroly dodržování bezpečnosti práce dle platných předpisů a používání ochranných oděvů a pomůcek. Všichni zaměstnanci jsou obeznámeni s tím, kdo tuto roli zastává.

**Verifikátor:** kontrola dokumentace, rozhovory s pracovníky\*

4.2.5 Pracovníci\* musí znát relevantní předpisy týkající se bezpečnosti a zdraví zaměstnanců.

**Verifikátor:** kontrola dokumentace, rozhovory s pracovníky\*

4.2.6 Všechny stroje, nástroje a nářadí určené k užívání jsou v dobrém technickém stavu, umožňujícím jejich bezpečné používání.

**Verifikátor:** terénní šetření, rozhovory s pracovníky\*

4.2.7 Vlastník\* vede evidenci pracovních úrazů, vyhodnocuje jejich příčiny a činí opatření k jejich předcházení.

**Verifikátor:** kontrola dokumentů, rozhovory s pracovníky\*

4.2.8 Obsahem smluv s kontraktory je povinnost hlásit vážné pracovní úrazy a způsob nápravy jejich příčin vlastníkově\*

**Verifikátor:** kontrola dokumentů.

4.3 **Práva dělníků organizovat se a svobodně vyjednat se svými zaměstnavateli musí být garantována podle mezinárodních úmluv Konvence 87 a 98 Mezinárodní organizace práce (International Labour Organisation).**

4.3.1 Nejsou porušovány platné legislativní předpisy týkající se sociální sféry, konvence Mezinárodní organizace práce (ILO) ani ustanovení politiky FSC O certifikaci FSC a konvenci ILO.

**Verifikátor:** rozhovory se zástupci místních zájmových skupin\*, zejména s odborovými organizacemi a jejich svazy a úřadem bezpečnosti práce

4.3.2 Všichni zaměstnanci\* smějí vytvářet odbory či jiné libovolné organizace práce a uzavírat kolektivní smlouvy navazující na smlouvy o mzdě vyšších stupňů, aniž se přitom zaměstnavatel dopustí jakéhokoli zastrasování či jiných zásahů. Zaměstnanci\* potvrzují, že se neobávají sankcí ze strany zaměstnavatele kvůli své činnosti v odborové organizaci.

**Verifikátor:** rozhovory se zaměstnanci\* a odborovými organizacemi

4.3.3 Jsou dodržovány platné tarifní mzdy a kolektivní smlouvy vyjednané mezi odbory a svazy zaměstnavatelů nebo mezi pracovníkem\* a vlastníkem\*.

**Verifikátor:** kontrola dokumentů, rozhovory se zaměstnanci\*

4.3.4 Vlastník\* ručí za to, že výše vyplácených mezd či odpovídajících nasmulovaných odměn je stejná nebo vyšší než minimální mzda. Vyplácená mzda odpovídá dohodnutým kolektivním smlouvám vyjednaným mezi asociacemi zaměstnavatelů a odborovými organizacemi, nebo dohodě mezi pracovníkem\* a vlastníkem\*.

**Verifikátor:** kontrola dokumentů, rozhovory se zaměstnanci\* i pracovníky\*

4.3.5 (L) Vlastník\* lesa o výměře nad 500 ha před započítáním certifikace informuje firemní odborovou organizaci, a pokud neexistuje, odborový svaz, o certifikaci a jejich možnostech a dopadech na komunikaci a sociální sféru.

**Verifikátor:** kontrola dokumentů, rozhovor s odborovými organizacemi či jejich svazy

**4.4 Do procesu hospodářského plánování a řízení podniku musí být začleněny výsledky hodnocení sociálních dopadů. Platí povinnost konzultovat kroky managementu s osobami a skupinami, na něž mají přímý dopad.**

4.4.1 (L) Vlastník\* lesa o výměře nad 500 ha dokumentuje a vyhodnocuje změny v počtu a struktuře pracovních sil.

**Verifikátor:** kontrola dokumentů, rozhovory s pracovníky\*

4.4.2 Pracovníci\* jsou v rámci možností zaměstnávání celoročně, propouštění zaměstnanců\* musí být vlastníkem\* zdůvodněné a je prováděno po konzultaci s odborovou organizací.

**Verifikátor:** kontrola dokumentů, rozhovory s pracovníky\*

vory s pracovníky\*

4.4.3 Vlastník\* zná a eviduje zástupce místních zájmových skupin\*, nevládních organizací a další partnery a dokumentuje jejich podněty a diskuse s nimi.

**Verifikátor:** kontrola dokumentů, rozhovory se zástupci místních zájmových skupin\*

*Vlastník eviduje zájmové skupiny, které z různých důvodů již zná, nebo které o kontakt projeví zájem. Nepožaduje se jejich vyhledávání a kontaktování. Je však nutná dokumentace kontaktů s evidovanými.*

4.4.4 Sousedící vlastníci a dotčené zájmové skupiny\* jsou informováni o činnostech v lese, které jim mohou způsobit hmotnou újmu. Jejich připomínky jsou zohledněny. Jejich účast při jednání musí být prokázána.

**Verifikátor:** rozhovory se zástupci dotčených zájmových skupin\*

*Pokud by uvedeným subjektům mohla být lesním hospodařením způsobena škoda, je nutno informovat je o důvodech a podmínkách plánované činnosti. Pokud jsou jejich připomínky akceptovatelné, je třeba je zohlednit. Nutno je i ústní jednání písemně dokumentovat. Běžným příkladem je přibližování nebo odvoz dříví přes cizí pozemky.*

4.4.5 Vlastník\* při lesním hospodaření respektuje místa zvláštního kulturního nebo náboženského významu.

**Verifikátor:** terénní šetření, rozhovory



*Jedná se o přírodní útvary (např. stromy) nebo lidská díla (např. kříže) ke kterým se váže náboženské nebo kulturní cítění místních obyvatel.*

4.4.6 Na pracovních schůzích nebo při podobných příležitostech jsou zaměstnanci\* informováni o změnách v podniku, které se týkají jejich sociálního postavení. Tyto konzultace se zaměstnanci\* zaměstnavatel podporuje a dokumentuje.

**Verifikátor:** kontrola dokumentů, rozhovory se zaměstnanci\* bez přítomnosti nadřízených

**4.5 Musí být vytvořeny vhodné mechanismy řešení stížností a poskytování dostatečných kompenzací v případě zmarnění nebo poškození zákonných nebo zvykových práv, vlastnictví, zdrojů nebo živobytí místních lidí. Musí být učiněna opatření, která těmto negativním jevům zabrání.**

4.5.1 Vlastník\* eviduje a řeší všechny stížnosti druhých stran, které se týkají škod na majetku, poškození zákonných či zvykových práv a přírodních zdrojů v důsledku jeho hospodaření.

**Verifikátor:** kontrola dokumentů, rozhovory se zástupci místních zájmových skupin\*

4.5.2 Vlastník\* činí preventivní opatření, aby k takovým škodám nedocházelo.

**Verifikátor:** kontrola dokumentů, rozhovory se zástupci místních zájmových skupin\*

*Sousedící vlastníky a místní zájmové skupiny je třeba informovat o činnostech, které jim mohou způsobit hmotnou újmu, přičemž je třeba evidovat závěry z jednání a uzavřené dohody. Pokud k dohodě nedojde, je nutné plánovat a provádět práce tak, aby byla újma minimální.*

4.5.3 (L) Vlastník\* lesa o výměře nad 500 ha určí odpovědnou osobu pro řešení stížností a kompenzaci ztrát.

**Verifikátor:** rozhovory s řídicími pracovníky\*, kontrola dokumentů

4.5.4 Místním obyvatelům musí vlastník\* nabídnout odpovídající kompenzaci v případě, že dojde jeho vinou k porušení právních předpisů při správě lesního majetku, které bude mít za následek ztrátu nebo poškození jejich zákonem ošetřených či zvykových práv, majetku, zdrojů či živobytí.

**Verifikátor:** rozhovor se zástupci místních zájmových skupin\* a orgány státní správy

## Princip 5: Užítky z lesa

**Lesní hospodářská opatření musí podněcovat účelné využívání rozmanitých produktů a funkcí lesa tak, aby byla zajištěna jeho ekonomická životaschopnost a celá řada environmentálních a sociálních užítků.**

*Lesní hospodaření certifikovaného majetku je z hlediska produkce trvale udržitelné a je ekonomicky stabilní a efektivní. Výnosy z hospodaření umožňují krýt veškeré náklady vynaložené na ochranu přírody a životního prostředí. Při hospodaření je zohledňována skutečnost, že lesní hospodářství je důležitou součástí místních a regionálních ekonomik a vytváří pracovní příležitosti pro místní obyvatele.*

**5.1 Lesní hospodaření by mělo usilovat o ekonomickou životaschopnost a přitom brát v úvahu úplnou environmentální, sociální a provozní hodnotu produkce a zajišťovat investice nezbytné k udržení ekologické produktivity lesa.**

5.1.1 V případě srovnatelných ekonomických výsledků volí vlastník\* takové technologie a postupy, které mají příznivější ekologický nebo sociální dopad.

**Verifikátor:** terénní šetření, rozhovory, kontrola dokumentů

*Při hospodářském plánování by mělo být jednou z priorit – kromě zvážení environmentálních rizik – zhodnocení sociálního dopadu, zejména zachová-*

*ní pracovních příležitostí. Pokud mají dvě možnosti naplnění hospodářského opatření při ekonomickém hodnocení obdobné výsledky, měl by být volen způsob s větším využitím lidské práce. Většinu činností je vhodné provádět přímo v lese a nepřenášet je jinam (např. oplocenky dělat raději dřevěné z vlastního materiálu než drátěné z nakupovaného pletiva apod.).*

5.1.2 Rozpočet vlastníka\* musí obsahovat náklady na všechny významné činnosti a nutné investice (včetně nákladů na splnění veškerých sociálních a environmentálních závazků) popsané nebo obsažené v plánu lesního hospodaření a souvisejících strategických a plánovacích dokumentech.

**Verifikátor:** kontrola dokumentů – finančního plánu (rozpočty, roční vyúčtování)

5.1.3 Pokud vykazuje rozpočet pro daný rok schodek prokáže lesní hospodář\* jak bude tento deficit pokryt, přičemž zajistí, že hospodářský plán\* bude realizován v dlouhodobém horizontu.

**5.2 Lesní hospodaření a marketingová opatření by měla podporovat optimální využívání a místní zpracovávání nejrůznějších lesních produktů.**

5.2.1 Vlastník\* produkuje a na trhu uplatňuje různorodé produkty lesa v nejvyšší kvalitě, a to s ohledem na potřeby místní a regionální ekonomiky.

**Verifikátor:** rozhovory s vedoucími pracovníky\*, kontrola dokumentace

*Vlastník usiluje o diverzifikaci své produkce, aby nebyl závislý na jediném zdroji příjmu. Diverzifikace produkce rozšiřuje i možnost uplatnění dalších pracovníků.*

*cházení škod při zadávání prací. Do smluv je třeba zapracovat předpokládaná opatření při haváriích, postupy při mimořádných situacích (přírodní pohromy, mimořádné počasí a podobně).*

### **5.3 Lesní hospodaření musí minimalizovat odpad vznikající při těžbě a zpracování dřeva prováděném v lese a vyvarovat se poškození jiných lesních zdrojů.**

5.3.1 Během procesu těžby a dopravy dřeva se volí takový pracovní postup, při kterém jsou eliminovány ztráty dřeva a jeho znehodnocování.

**Verifikátor:** terénní šetření, kontrola dokumentů, rozhovory

5.3.2 Technologické procesy a pracovní postupy při těžbě a dopravě dříví se volí tak, aby se předcházelo poškozování nárostů, okolních porostů a jiných lesních zdrojů\*.

**Verifikátor:** terénní šetření, rozhovory s pracovníky\*

5.3.3 Po těžbě se kontrolují veškeré škody a vyvozují se preventivní opatření.

**Verifikátor:** terénní šetření, kontrola dokumentů, rozhovory s pracovníky\*

5.3.4 Tato opatření (5. 3. 3) musí být zohledněna při plánování a zapracována do smluv s kontraktory.

**Verifikátor:** terénní šetření, kontrola dokumentů, rozhovory s pracovníky\*

*Za prevenci je považována například změna technologie či nařízení o před-*

5.3.5 Při hospodaření v lesích se k mazání řetězů motorových pil používají výhradně biologicky odbouratelné oleje, do strojů biologicky odbouratelné hydraulické kapaliny.

**Verifikátor:** terénní šetření, rozhovory s dělníky

### **5.4 Lesní hospodaření by mělo usilovat o posílení místní ekonomiky a přispívat k její různorodosti, aby nemohla vzniknout závislost na jediném lesním produktu.**

5.4.1 Vlastník\* jedná s podniky regionálního významu a s malými zpracovatelskými podniky o specifických potřebách těchto subjektů (malé nebo specifické dodávky).

**Verifikátor:** rozhovory s vedoucími pracovníky\* (případně i s místními odběrateli či zájmovými skupinami\*)

5.4.2 Vlastník\* musí mít informace o škále potenciálních výrobků a služeb, včetně „méně známých“ druhů dřevin, nedřevěných lesních produktů a rekreačních možností, které jeho les nabízí.

**Verifikátor:** rozhovory s vedoucími pracovníky\* (případně i s místními odběrateli či zájmovými skupinami\*)

**5.5 V rámci lesních hospodářských opatření je nutno uznávat, udržovat a tam, kde je to třeba, zvyšovat hodnotu funkcí lesa a dalších zdrojů, jako jsou například vodní zdroje a rybolov.**

5.5.1 Na základě existujících informací a případně i veřejných konzultací identifikuje vlastník\* s ohledem na rozsah a intenzitu hospodaření celospolečenské funkce lesa.

**Verifikátor:** rozhovory s vedoucími pracovníky\* a zástupci místních zájmových skupin\*, kontrola dokumentace o konzultacích a hospodářském plánování

5.5.2 Identifikace celospolečenských funkcí v konkrétních porostech se promítne do lesního hospodářského plánování.

**Verifikátor:** rozhovory s vedoucími pracovníky\* a zástupci místních zájmových skupin\*, kontrola dokumentace o konzultacích a hospodářském plánování

*Vlastník na základě existujících informací identifikuje celospolečenské funkce lesa. Účelem je pojmenování a usměrnění společenských požadavků na les (např. myslivost, turistika, rekreace, sběr nedřevních produktů aj.). Vlastník by je měl určit, zhodnotit jejich vliv na lesní ekosystém a určit jejich usměrnění. To lze uvést ve všeobecné části LHP.*

*K identifikaci celospolečenských funkcí lesa lze použít například metodu Kvantifikace a kvantitativní hodnocení celospolečenských funkcí lesů ČR. Ta vychází z pojetí lesa jako lesního ekosystému a hodnotí jak potenciální schopnosti lesa (reálný potenciál – RPf), tak i jeho*

*aktuální schopnosti (reálný efekt – REf). Společenská poptávka je zohledněna ve faktoru aktuálního společenského do-sahu – FAZ.*

5.5.3 Při hospodaření v lesích a hrazení bystřin vlastník\* cíleně vytváří podmínky pro funkční a ekologicky vyvážené odtokové poměry v povodí.

**Verifikátor:** rozhovory, terénní šetření

*Cílem je optimalizovat odtokové poměry – dnes se jedná většinou o zadržení vody v krajině. Jde o volbu hospodářských postupů, technologií nebo stavebních úprav, které odtokové poměry nenarušují, případně je zlepšují (například nevytahování veškerých padlých stromů z vodních toků).*

5.5.4 Na území lesního majetku se nesmí provádět plošná odvodnění ani se nesmí udržovat odvodnění stávající. Přípustné je pouze dočasné odvodnění kalami-tických ploch za účelem obnovy lesa.

**Verifikátor:** terénní šetření, rozhovory

5.5.5 Při lesních hospodářských operacích vlastník\* zachovává esteticky významné přírodní objekty a struktury i v případě, že nejsou oficiálně chráněny.

**Verifikátor:** rozhovor s odborným lesním hospodářem, terénní šetření

*Jde o esteticky mimořádné stromy, skalní útvary, vodní toky apod.*

5.5.6 Vlastník\* nedá souhlas k organizovaným hromadným akcím, u nichž lze předpokládat poškození lesního ekosystému.

**Verifikátor:** rozhovory, terénní šetření

5.5.7 Stavů zvěře umožňují přirozenou obnovu stanovištně vhodných dřevin.

**Verifikátor:** terénní šetření, rozhovory, kontrola dokumentů

5.5.8 V případě zřetelných škod způsobených zvěří se vlastník\* všemi zákonnými prostředky snaží snížit její stavy na únosnou míru.

**Verifikátor:** terénní šetření, kontrola dokumentů

*Ke snížení stavů zvěře vlastník ve vlastní honitbě přiměřeně zvýší odstřel v mezích zákonných předpisů. V pronajaté nebo společenstevní honitbě provádí tlak na uživatele honitby, jež vede ke zvýšení odstřelu. Tyto preventivní kroky mají přednost před pasivní ochranou proti zvěři (oplocenky, nátěry repelenty atd.).*

5.5.9 Vliv zvěře na les a jeho hospodářské dopady se vyhodnocují nejméně jednou za rok.

**Verifikátor:** kontrola dokumentů, rozhovory

5.5.10 Pokud dochází ke ztrátám, využívá vlastník\* výsledky hodnocení k odůvodnění snižování stavů zvěře a k vymáhání náhrad škod.

**Verifikátor:** kontrola dokumentů, rozhovory

*Způsob kontroly vlivu zvěře na lesní ekosystémy si vlastník volí podle podmínek svého majetku (rozlohy, formy myslivectvého obhospodařování a podobně).*

**5.6 Těžba a sběr lesních produktů nesmí překročit trvale udržitelnou míru.**

5.6.1 Výše a struktura těžeb musí být trvale taková, aby ani dlouhodobě nedocházelo k ochuzování lesních zdrojů a dalších funkcí lesa.

**Verifikátor:** hospodářské plánování

5.6.2 Nejsou zjištěny negativní dopady sběru nedřevních produktů lesa na lesní ekosystém.

**Verifikátor:** terénní šetření

5.6.3 V případě zřetelných negativních dopadů sběru nedřevních produktů učiní vlastník\* opatření vedoucí k jejich eliminaci.

**Verifikátor:** terénní šetření

*Pokud vlastník nemá možnost taková opatření učinit, je nutno dokladovat, že podniká kroky, které by eliminaci nežádoucího vývoje zajistily do budoucna.*

## Princip 6: Vliv na životní prostředí

**Hospodaření v lesích musí zachovávat biologickou rozmanitost a s ní spojené hodnoty, vodní zdroje, půdu i jedinečné a křehké ekosystémy a krajinné celky, a zajišťovat tak ekologické funkce a integritu lesa.**

*Důležitým cílem hospodaření na certifikovaném majetku je zvýšení biologické rozmanitosti a ochrana prostředí. Biologickou rozmanitost vlastníků podporuje způsobem hospodaření (dřevinná skladba, přirozená obnova apod.) ochranou významných biotopů (např. přirozená bezlesí typu mokřadů, skalních výchozů atd.) a ochranou vzácných a ohrožených druhů. Každý lesnický zásah je posuzován z hlediska jeho možného dopadu na půdu, vodní zdroje erozi apod. Při hospodaření se minimalizuje použití chemikálií, zcela vyloučeno je používání geneticky modifikovaných organismů.*

*Vlastník v této oblasti spolupracuje s odbornou i laickou veřejností a využívá tak pro své rozhodování všech dostupných informací.*

**6.1 Vlivy na životní prostředí, adekvátní způsobu a intenzitě lesního hospodaření a jedinečnosti dotčených zdrojů, musí být zhodnoceny a výsledky hodnocení dostatečně zapracovány do systémů hospodaření. Hodnocení bere zřetel jak na dopady na úrovni krajiny, tak na vlivy zpracovatelských zařízení. Vliv na životní prostředí musí být vyhodnocen před započítáním prací narušujících ráz území.**

6.1.1 Před započítáním prací, při nichž dojde k terénním úpravám, zhodnotí vlastníků\* jejich možný vliv na životní prostředí, dotčené zdroje a krajinu.

**Verifikátor:** kontrola dokumentů, rozhovory, terénní šetření

6.1.2 Má-li vlastníků\* pochybnosti o míře vlivu plánovaných prací nebo zaregistruje-li takové pochybnosti u místních obyvatel a zájmových skupin\*, zadá provedení odborného posudku\* v rozsahu odpovídajícím zásahu.

**Verifikátor:** kontrola dokumentů, rozhovory, terénní šetření

*Při zadávání odborného posudku využívá zodpovědná osoba evidenci výskytu zvláště chráněných druhů a jejich biotopů a záznamů o dalších krajinných hodnotách, které jsou součástí hospodářského plánu. Zhodnocení vlivů (dopadů) na životní prostředí může mít čtyři stupně. Prvním je EIA dle příslušného zákona. Druhým je biologické hodnocení dle zákona č. 114/1992 Sb. a vyhlášky MŽP č. 395/1995 Sb. (vše ve znění pozdějších předpisů). Třetím je vyjádření příslušného orgánu ochrany přírody. Případným čtvrtým stupněm je odborné vyjádření firmy z oboru ochrany přírody a krajiny, nejlépe s doporučením orgánu ochrany přírody. Výsledek zvážení vlivu se uvede v zápisu o předání pracoviště či obdobném dokumentu.*

6.1.3 (L) Před zahájením lesních prací vlastník\* s výměrou lesní plochy nad 500 ha nebo odpovědná osoba posuzuje a upravuje jejich environmentální dopad, zejména na rostlinné a živočišné druhy s vysokou ochrannářskou hodnotou, ohrožené ekosystémy (biotopy) a na vodní režim, a to dle rozsahu a intenzity těchto intervencí.

**Verifikátor:** kontrola dokumentace, rozhovory, terénní šetření

*Jedná se o posouzení vlivu všech prací. Vhodné je o toto rozšířit protokol o zadávání prací či obdobný dokument.*

6.1.4 (L) Vlastník lesa o výměře do 500 ha či zodpovědná osoba prokáže znalosti o vlivech svého lesního hospodaření na životní prostředí.

**Verifikátor:** terénní šetření, rozhovory

6.1.5 (L) Vlastník lesa s výměrou nad 500 ha určuje osobu či osoby, které jsou zodpovědné za plnění požadavků indikátorů 6. 1. 1, 6. 1. 2 a 6. 1. 3 a jsou zodpovědné za provádění a kontrolu navržených opatření.

**Verifikátor:** rozhovory, případně kontrola dokumentace

6.1.6 Při tvorbě lesního hospodářského plánu se posuzují dopady navržených opatření na životní prostředí, a to i na úrovni krajiny.

**Verifikátor:** lesní hospodářský plán, rozhovory

6.1.7 Zdůvodnění navržených opatření z hlediska vlivu na životní prostředí je součástí hospodářského plánu\*.

**Verifikátor:** lesní hospodářský plán, rozhovory

6.1.8 Vlastník\* musí realizovat a dokumentovat hodnocení environmentálních dopadů jakéhokoli zpracovatelského zařízení na certifikovaném území.

**Verifikátor:** kontrola dokumentace, terénní šetření

*V ČR není tato praxe v současné době běžná. Výjimečně se přímo v lese používají mobilní pásové pily.*

**6.2 Musí existovat záruky na ochranu vzácných a ohrožených druhů rostlin a živočichů a jejich stanovišť (např. hnízdišť a míst, kde živočichové získávají potravu). Musí být vytvořena chráněná území a zóny ochrany odpovídající rozsahu a intenzitě lesního hospodaření a jedinečnosti ovlivňovaných zdrojů. Je nutné mít pod kontrolou pytláctví, nepatřičný lov, rybolov a sběr.**

6.2.1 Hospodářská opatření musí respektovat místa výskytu zvláště chráněných druhů\* rostlin a živočichů.

**Verifikátor:** kontrola dokumentů, terénní šetření, rozhovory

6.2.2 Na těchto lokalitách (6. 2. 1) musí být prováděna hospodářská opatření takovým způsobem a v takové míře a rozsahu, aby bylo zaručeno zachování nebo zlepšení stavu populací živočichů a jejich biotopů.

**Verifikátor:** kontrola dokumentů, terénní šetření, rozhovory

*Vlastník si musí zjistit místa výskytu zvláště chráněných druhů živočichů a rostlin. Vedle zjištění vlastních či vlastního personálu je nutno využít informací státních institucí. Informace je třeba průběžně aktualizovat, k čemuž je vedle vlastního zjištění dobré využít vhodné zájmové skupiny působící na lesním majetku, případně informace orgánů ochrany přírody či AOPK.*

6.2.3 Přirozená bezlesí\* na lesních pozemcích jsou ponechávána v přírodním stavu (především nejsou zalesňována).

**Verifikátor:** terénní šetření, kontrola dokumentace

*Přirozená bezlesí – mokřady, skalní výchozy, případně jiné ekosystémy malých plošných rozsahů, které nejsou v katastrální evidenci odlišeny od lesní půdy, se ponechávají v přírodním stavu. V zájmu zvýšení biodiverzity a úspory veřejných prostředků poskytovaných na zalesnění by měly být plochy přirozeného bezlesí vlastníkem dlouhodobě vymezeny a evidovány, aby se předešlo jejich zalesnění. Na udržování (management) těchto stanovišť jsou poskytovány finanční prostředky z dotačních titulů MŽP (např. Program péče o krajinu).*

*V případě potřeby si vlastník od orgánů státní správy vyžádá výjimku k ponechání bezlesí v přirozeném stavu.*

6.2.4 Mokřadům, prameništím, tůním, vodním tokům a plochám je věnována péče vedoucí k udržení a zlepšení jejich stavu, zvýšení biodiverzity a k obnově jejich funkcí.

**Verifikátor:** terénní šetření

6.2.5 Stromy s dutinami (doupné stromy) se ponechávají přirozenému stárnutí až do rozpadu.

**Verifikátor:** terénní šetření, kontrola dokumentace

*Evidovány jsou stromy s dutinami; zde však není cílem vyžadovat evidenci a značení všech doupných stromů v rámci lesního majetku. Vlastník by měl projevovat zájem o jejich zachování v porostech. Případné značení těchto stromů v terénu, vyznačování v mapách a evidence podle potřeb hospodáře jsou nejen jedním z možných postupů, jak jejich ochranu realizovat, ale také jednou z forem, jakou se snahy hospodáře prezentují při certifikačních auditech. Doupné stromy jsou ponechávány přirozenému stárnutí až do rozpadu, pokud neohrožují bezpečnost (například podél cest) nebo není jejich odstranění nařízeno při tlumení kalamit škůdců.*

6.2.6 Vlastník má k dispozici evidence o vzácných, ohrožených a zvláště chráněných rostlinných a živočišných druzích.

**Verifikátor:** terénní šetření, kontrola dokumentace, rozhovory s pracovníky\*



*Za jednoduchou a postačující evidenci se považuje zákres do ekologické mapy (viz 7. 1. H).*

6.2.7 Vlastník\* sám neprovádí a netoleruje lov zvláště chráněných druhů živočichů, pytláctví, nepatřičný lov, rybolov a sběr.

**Verifikátor:** kontrola dokumentů, terénní šetření

6.2.8 Jsou vytvořeny zóny ochrany odpovídající velikosti, s cílem zajistit nejvyšší možnou ochranu biodiverzity (například vytvořením biokoridorů, chráněných mokřadů a propojením přírodních oblastí). Velikost a umístění zón ochrany musí odpovídat potřebám samostatně žijících populací uvedených vzácných, ohrožených a zvláště chráněných druhů, a chránit současné příklady ekosystémů v jejich přirozeném stavu (viz Kritérium 6.4). a jejich celková plocha nesmí být menší než 10 % posuzované lesního majetku.

**Poznámka:** Zónou ochrany nemusí být nutně lesní plocha. Může jít o mokřady a otevřená prostranství, a tato plocha může sloužit více účelům (např. pásma mohou být částečně na svazích ohrožených erozí nebo mohou chránit vodní zdroje). Ve všech případech však musí být pásmo zvoleno tak, aby byla v rámci dané lesního majetku zajištěna co nejvyšší ochrana biodiverzity. Zahrnuje zejména zvláště chráněná území, ÚSES, referenční plochy podle kritéria 6.4, HCV 1-4 podle kritéria 9. 1. a případně další plochy dle výše uvedené charakteristiky.

**Verifikátor:** kontrola dokumentů

**6.3 Je nutné uchovat, posílit nebo obnovit ekologické funkce a hodnoty, k nimž patří:**

A. obnova lesa a sukcese

6.3.1 Cílem lesního hospodaření jsou lesní porosty se stanovištně vhodnou druhovou skladbou, věkovou strukturou a prostorovým uspořádáním blízcím se dynamice a struktuře místních přírodních lesních společenstev

**Verifikátor:** kontrola dokumentace, terénní šetření

6.3.2 Při hospodaření se přednostně využívá přirozené obnovy stanovištně a provenienčně vhodných\* dřevin; pro přirozenou obnovu jsou vytvářeny předpoklady.

**Verifikátor:** terénní šetření, kontrola dokumentů (hospodářský plán\*)

*Přirozená obnova je považována za jeden z hlavních hospodářských prostředků (způsobů) naplňujících princip trvale udržitelného hospodaření v lesích. Cílem indikátoru je znemožnit záměnu přirozeného zmlazení výsadbou tzv. produkčních dřevin. To je možné pouze při vylepšování nebo doplňování zmlazení.*

6.3.3 Při obnově se přednostně využívá maloplošných\* obnovních prvků.

**Verifikátor:** terénní šetření, kontrola dokumentů (hospodářský plán\*, plán obnovy)

6.3.4 Na kalamitních holinách je využíváno přítomnosti náletových dřevin jako přípravného (ochranného) porostu.

**Verifikátor:** terénní šetření

6.3.5 Při hospodaření v lesích se přednostně využívá podrostití a výběrný způsob hospodaření, případně hospodaření s využitím výběrných postupů.

**Verifikátor:** kontrola dokumentace, terénní šetření

*Výběrný a podrostití způsob hospodaření jsou nejjednodušším prostředkem naplnění požadavků Českého standardu FSC. Výběrové postupy sledují cíl dosáhnout výběrného stavu, nicméně za příznivé se považuje i využívání jednotlivých prvků výběrného hospodaření.*

6.3.6 Mechanická příprava půdy je přípustná pouze ve zdokumentovaných a odůvodněných případech. I pak je prováděna pouze maloplošně\* a tak, aby se plošně neodstraňovaly svrchní půdní horizonty. Ve výjimečných případech, kdy obnovu lesa nelze provést jinak, je možná celoplošná mechanická příprava v pruzích o maximální šíři 50 cm a nedotčeném pruhu minimálně 70 cm.

**Verifikátor:** kontrola dokumentace, pohovory s pracovníky\*, terénní šetření

6.3.7 Použití holosečí\* se musí lesní hospodář\* vyhýbat. Ve zdůvodněných případech se připouští použití holosečí do výše jedné poloviny z myšlené těžby dle les-

ního hospodářského plánu. Průměrná rozloha holosečí je v takových případech nejvýše 0,3 ha a maximální rozloha jedné seče je 0,9 ha.

**Verifikátor:** kontrola dokumentace, pohovory s pracovníky\*, terénní šetření

*Holoseč je považována za vážné narušení lesního ekosystému, při němž dochází k závažným změnám půdy, jejího rostlinného pokryvu a související biocenózy. Jde v podstatě o dočasnou záměnu lesního ekosystému ekosystémem jiným. Dalším následkem je také ekonomická újma – ztrátou přírůstu dřeva („dřevo roste jen na dřevě“). Při vědomí, že mohou nastat situace, kdy je použití holoseče nezbytné, je povolena výjimka, kterou je však nutno zdůvodnit.*

B. genetická, druhová a ekosystémová rozmanitost

6.3.8 V každém obnovovaném porostu\* je nutno s ohledem na stanovištní podmínky použít ekostabilizační dřeviny\* (EsD) v minimálním podílu podle tabulky v příloze F.

**Verifikátor:** kontrola dokumentů, terénní šetření

6.3.9 Vlastník\* při výchově, případně při další obnově porostu zvyšuje podíl ESD za účelem dosáhnout nejméně minimálního cílového podílu ESD stanoveném v příloze F.

**Verifikátor:** kontrola dokumentů, terénní šetření

*Pro stanovení vhodné druhové skladby je nutno sledovat pokyny na konci Přílohy F. Do podílu EsD je možné započítat také vhodné dřeviny, které nezmiňují zákonné předpisy o MZD např. břízu, pokud je jejich prostorové uspořádání umožní v porostu udržet do dosažení myšlného věku těchto dřevin. Z hlediska naplnění indikátoru je důležité nejen naplnění minimálních % podle tabulky v Příloze F, ale také prostorové uspořádání blížící se struktuře přírodních lesních společenstev. Výběr druhů dřevin by se měl blížit přirozené skladbě lesa v rámci daného stanoviště a být v rámci porostu\* co nejširší. Při využívání přípravných dřevin, kdy přípravné dřeviny nejsou zároveň EsD, je možné do doby rekonstrukce porostu nedosáhnout povinného podílu.*

*Pro praxi z toho vyplývá, že tam, kde stávající podíl EsD nedosahuje „minimální podíl podle“ přílohy F, je třeba při obnově zajistit jejich zastoupení v obnovním prvku nebo porostní skupině alespoň v této výši. Pokud to z pěstebních důvodů není v běžném roce možné, vlastník dokladuje dlouhodobé plnění v rámci porostu\*. Tam, kde je „minimální podíl“ v stávajícím obnovním prvku či porostní skupině naplněn, je nutno použít takové obnovní postupy, aby bylo zastoupení EsD zvyšováno až do výše „minimálního cílového podílu“ podle přílohy F. Podíl EsD je podle stavu lesního porostu zvyšován také výchovou a tak, aby směřoval k požadavku ve sloupci „minimální cílový podíl“ přílohy F.*

6.3.10 Pokud vlastník z provozních nebo ekonomických důvodů nemůže naplnit požadavky z přílohy F, předloží harmonogram, který zajistí splnění požadavku do konce platnosti certifikátu, a tento harmonogram poměrně v jednotlivých letech plní.

**Verifikátor:** terénní šetření, kontrola dokumentů

6.3.11 Vlastník nesmí při obnově ani výchově lesa snižovat stávající podíl ESD pod minimální cílový podíl ESD stanovený v příloze F.

*Platí jen pro porosty\*, kde je minimální cílový podíl EsD naplněn. Tam, kde je nižší, platí ustanovení indikátoru 6. 3. 8.*

6.3.12 U porostních skupin založených před počátkem platnosti certifikátu, jejichž povaha (zejména věk, zapojenost nebo druhová skladba) to umožňuje, zvyšuje vlastník\* podíl EsD výchovou, případně vylepšováním.

**Verifikátor:** terénní šetření, kontrola dokumentů (hospodářský plán\*)

6.3.13 Při zalesňování se preferuje hloučkovitě a skupinovitě smíšením\* před ucelenými rozsáhlými bloky EsD.

**Verifikátor:** terénní šetření

*Řešení je preferováno, protože umožňuje druhovou pestrost a přitom příliš nekomplikuje pěstební práce.*

6.3.14 Okraje lesních porostů\* hraničící s nelesní půdou jsou obnovovány převážně jednotlivým výběrem; přitom jsou podporovány listnaté dřeviny a keřové pláště, zvyšující stabilitu porostu a ekotonový efekt. Neplatí pro okraje nestabilních, např. smrkových porostů.

**Verifikátor:** terénní šetření

*Pokud je jednotlivý výběr při obhospodařování okrajů lesa nemožný (například kvůli stabilitě porostu), je nutno ponechat alespoň okrajové listnaté dřeviny a keřové pláště. Při obvyklé netvárnosti těchto stromů se nejedná o velkou ekonomickou ztrátu.*

6.3.15 Modřín (*Larix decidua*) lze pěstovat pouze v jednotlivém nebo hloučkovitém smíšením v zastoupení do 30 % na porostní skupinu.

**Verifikátor:** terénní šetření, kontrola dokumentů (hospodářský plán\*)

*Mimo omezení shora uvedené se vlastník řídí ustanoveními LHP (stanoviskem orgánů ochrany přírody).*

6.3.16 Zásahy do břehových porostů\* jsou prováděny v rozsahu vyplývajícím z povinností správce vodního toku.

**Verifikátor:** terénní šetření

*Zásahy by se měly omezit na výše uvedené povinnosti.*

6.3.17 V nivách trvalých vodních toků\* a nádrží\* se v doprovodných porostech neprovádí těžba holou sečí v takové

vzdálenosti od břehu, jakou činí výška doprovodného porostu.

**Verifikátor:** terénní šetření

*Jde o porosty v rovinatých částech niv, břehové porosty zaříznutých vodních toků jsou chráněny podle indikátoru 6. 3. 16. Cílem je ochrana vzácných biocenóz vázaných na blízkost vody.*

### C. přirozené koloběhy, které ovlivňují produktivitu lesního ekosystému

6.3.18 (L) Vlastník\* lesa nad 500 ha má vypracovanou směrnici pro vymezení a ponechávání zlomů, pahýlů, vývrátů, ležících kmenů, stromů s dutinami a vybraných vzrostlých stromů k dožití a zetlení v dospívajících a dospělých porostech\* a tuto směrnici dodržuje. Množství dřeva ponechaného tímto způsobem v budoucnu k zetlení je nejméně 5 stromů z dospívající a dospělé etáže na hektar v dílci.

**Verifikátor:** terénní šetření

*Je zřejmé, že požadavek na ponechání dřeva k zetlení není vždy možné naplnit okamžitě. Směrnice má definovat časové a prostorové podmínky pro naplnění výše uvedeného indikátoru.*

6.3.19 Vlastník\* lesa do 500 ha ponechává zlomy, pahýly, vývraty, ležící kmeny, stromy s dutinami a vybrané vzrostlé stromy k dožití a zetlení v dospívajících a dospělých porostech\*. Množství dřeva ponechaného tímto způsobem v budoucnu k zetlení je nejméně 5 stromů z dospívající a dospělé etáže na hektar v dílci.

**Verifikátor:** terénní šetření

6.3.20 V případech, kdy ponechání stromů odporuje bezpečnosti a ochraně zdraví a ochraně lesa, je lesní hospodář\* povinen neprodleně vybrat náhradní stromy, které plní ekologické funkce odstraněných stromů obdobným způsobem.

**Verifikátor:** terénní šetření

6.3.21 Pálení klestu a těžebních zbytků není přípustné. Výjimka je možná při kalamitním výskytu podkorních škůdců.

**Verifikátor:** kontrola dokumentů, rozhovory, terénní šetření

6.3.22 Klest a těžební zbytky jsou ponechány na místě, nebo se ukládají na hromady. Mechanické zpracování klestu a těžebních zbytků je přípustné pouze v odůvodněných případech.

*Pálení klestu a těžebních zbytků není vhodné, protože mimo jiné odčerpává živiny z lesního ekosystému a klest a těžební zbytky jsou vedle toho prostředím pro saprofágní organismy. Za podkorní škůdce jsou považováni také bělokazi v lokalitách s výskytem tracheomykóz a grafióz.*

6.3.23 Odvoz klestu a těžebních zbytků se připouští pouze na SLT uvedených v příloze H. Platnost smluv na odvoz klestu uzavřených před podpisem smlouvy o certifikaci s akreditovanou certifikační firmou není tímto ustanovením dotčena.

**Verifikátor:** kontrola dokumentů, rozhovory, terénní šetření

6.3.24 Využití pařezů se nepřipouští.

**Verifikátor:** terénní šetření, rozhovory s pracovníky\*

6.3.25 Odvoz asimilačních orgánů se připouští pouze ve zdůvodněných případech.

**Verifikátor:** kontrola dokumentů, rozhovory, terénní šetření

6.3.26 Vlastník\* nepoužívá stromovou těžební metodu, s výjimkou kalamitních holin.

**Verifikátor:** terénní šetření, rozhovory s pracovníky\*

*Použití těžební metody stromové na kalamitních holinách je nutno zdůvodnit (bezpečnost práce, časová tíseň a podobně). Výjimka podle indikátoru je možná jen na kalamitních holinách. Důvodem omezení je podpora ponechání klestu na místě a nebezpečí škod na porostech a půdě.*

**6.4 Reprezentativní vzorky ekosystémů nacházejících se v krajině musí být chráněny ve svém přirozeném stavu a zaznamenávány do mapy, to vše s ohledem na rozsah a intenzitu zásahů a jedinečnost jimi ovlivňovaných zdrojů.**

6.4.1 (L) Vlastník\* lesa o výměře nad 1000 ha vymezí nejméně 2 % z porostní plochy lesů jako referenční plochy\*. U státních a obecních vlastníků lesů se do 5 let tato plocha zvýší na 3 % a do 10 let na 5 % rozlohy majetku.

**Verifikátor:** terénní šetření, kontrola dokumentů, pohovory s pracovníky\*

6.4.2 Přednostně jsou vymezovány referenční

plochy\* s větší rozlohou.

**Verifikátor:** terénní šetření, kontrola dokumentů, pohovory s pracovníky\*

6.4.3 Referenční plochy\* musí být zobrazeny v mapách a pokud možno vyznačeny v terénu.

**Verifikátor:** terénní šetření, kontrola dokumentů, pohovory s pracovníky\*

6.4.4 Referenční plochy\* jsou nejméně jednou za 10 let monitorovány a výsledky jejich sledování vlastníků\* využívá pro zavádění nových postupů v obhospodařování lesů.

**Verifikátor:** terénní šetření, kontrola dokumentů, pohovory s pracovníky\*

6.4.5 Referenční plochy\* musí být trvale vyjmuty z intenzivního lesnického využívání a slouží jako ukázky lesních ekosystémů s přirozenou dynamikou vývoje. Provádějí se pouze zásahy, které směřují k přirozenému stavu.

**Verifikátor:** terénní šetření, kontrola dokumentů, pohovory s pracovníky\*

6.4.6 Porosty nebo jejich části v přirozeném stavu, které jsou součástí referenčních ploch\*, jsou ponechány v bezzásahovém režimu.

**Verifikátor:** terénní šetření, kontrola dokumentů, pohovory s pracovníky\*

6.4.7 Vlastník lesa o výměře do 500 ha zaznamená do mapy zvláště chráněná území, ÚSES, Evropsky významné lokality a Ptačí oblasti, přirozené bezlesí, lesy ochranné nacházející se na lesním majetku.

**Verifikátor:** kontrola dokumentů

6.4.8 Vlastník\* lesa o výměře do 500 ha hospodaří na územích uvedených v 6. 4. 7 v souladu s příslušným odborným a koncepčním dokumentem pro řízení vývoje přírodních poměrů v daném území pokud tento existuje.

**Verifikátor:** terénní šetření, kontrola dokumentů

**6.5 Je nutno písemně vypracovat a realizovat směrnice týkající se regulace eroze, minimalizace poškození lesních porostů při těžbě a stavbě cest, minimalizace jiných mechanických narušení a ochrany vodních zdrojů.**

6.5.1 Vlastník\* má zpracovanou směrnici k omezení eroze půdy, minimalizaci poškození porostů při těžbě a dopravě dřeva a při stavbě cest, k omezení jiných mechanických zásahů do půdy a k ochraně vodních zdrojů, obsahující ustanovení uvedená v příloze G, nebo tuto přílohu jako směrnici použije.

**Verifikátor:** kontrola dokumentace

*Opatření v Příloze G je nutno považovat za minimum. Pokud se vyskytnou další rizika, je nutno je ve směrnici zohlednit.*

6.5.2 Ustanovení směrnice jsou respektována a využívána při hospodářském plánování a realizaci pracovních úkonů.

**Verifikátor:** kontrola dokumentace, terénní šetření

**6.6 Systémy řízení lesního hospodaření musí prosazovat rozvoj a používání environmentálně vhodných metod boje proti škůdcům na nechemické bázi a snažit se vyhýbat používání chemických pesticidů. Je zakázáno používat pesticidy skupiny 1 A a 1 B podle typologie Světové zdravotnické organizace (World Health Organization Type), pesticidy na bázi chlorovaných uhlovodíků, perzistentní a toxické pesticidy, jejichž deriváty zůstávají biologicky aktivní a akumulují se v potravním řetězci, a všechny ostatní pesticidy zakázané mezinárodními úmluvami. Dochází-li k používání chemikálií, musí být zajištěno odpovídající vybavení a školení, aby se minimalizovala zdravotní a environmentální rizika.**

6.6.1 Nesmí se používat chemické biocidy\* s výjimkou oficiálně (orgány státní správy) nařízených kampaní boje proti škůdcům.

**Verifikátor:** kontrola dokumentů, rozhovory, terénní šetření

6.6.2 Výjimku představují i případy, kdy vlastník\* doloží, že péči o les není možné zajistit jiným způsobem (zejména v případech nezbytné likvidace invazních druhů). Tyto případy musí být vlastníkem\* evidovány.

**Verifikátor:** kontrola dokumentů, rozhovory, terénní šetření

*Chemické přípravky lze použít tehdy, pokud nelze určité opatření zajistit jinými prostředky. Důvodem pro jejich nasazení může být také výrazně vyšší finanční náročnost nechemických prostředků. Sem patří například použití náterů repelenty proti zvěři, maloplošné použití herbicidů proti agresivní buřeni atd. Vlastník musí k takovému použití vést dokumentaci, jež opatření zdůvodňuje (viz indikátor 6. 6. 4).*

6.6.3 Nepoužívají se neodbouratelné biocidy\*, zejména pesticidy skupiny 1 A a 1 B podle typologie Světové zdravotnické organizace (World Health Organization Type), látky uvedené v politice FSC O chemických pesticidech, pesticidy na bázi chlorovaných uhlovodíků, perzistentní a toxické pesticidy nebo pesticidy, jejichž deriváty zůstávají biologicky aktivní a akumulují se v potravním řetězci, a pesticidy zakázané mezinárodními úmluvami.

**Verifikátor:** kontrola dokumentů

6.6.4 Na porostní lesní půdě se neprovádí hnojení za účelem zvyšování výnosů.

**Verifikátor:** kontrola dokumentů, rozhovory s pracovníky\*

*Hnojení na porostní půdě a na přirozeném bezlesí je vyloučeno, možné je na jiných půdách (bezlesí). Na porostní půdě je mimořádně možné přihnojení pro zajištění umělé obnovy na nepříznivých stanovištích.*

- 6.6.5 Vlastník\* má evidenci použitých syntetických chemikálií.  
**Verifikátor:** kontrola dokumentů (evidence použití chemických látek)
- 6.6.6 Záznamy o použitých syntetických chemikáliích musí obsahovat minimálně jméno produktu, místo aplikace, rozlohu ošetřených ploch, použitou metodu aplikace, celkové množství chemikálie a důvod použití.  
**Verifikátor:** kontrola dokumentů (evidence použití chemických látek)
- 6.6.7 Při použití biocidů\* musí vlastník\* zajistit školení pracovníků\* kvůli eliminaci zdravotních a environmentálních rizik.  
**Verifikátor:** kontrola dokumentů, rozhovory
- 6.6.8 Vlastník\* musí vést o školeních o použití biocidů záznamy.  
**Verifikátor:** kontrola dokumentů, rozhovory
- 6.6.9 Vápnění není povoleno.  
**Verifikátor:** kontrola dokumentů, rozhovory s pracovníky\* a zájmovými skupinami\*, případně terénní šetření
- Celoplošné letecké vápnění není považováno za optimální řešení problémů s okyselením lesní půdy. Je možné lokální vápnění na podporu obnovy ve smyslu hnojení podle indikátoru 6. 6. 3.*
- 6.6.10 Podnik musí mít aktuální kopii seznamu „vysoce nebezpečných“ pesticidů vydanou FSC. V případě, že je vlastník\* nucen z provozních důvodů použít některý ze zakázaných prostředků (a tento nelze nijak nahradit), musí si zažádat o „dočasnou výjimku“ vztahující se na použití pesticidů spadajících do této kategorie dle aktuální politiky FSC o pesticidech, a tuto výjimku získat. Teprve pak smí pesticid použít.  
**Verifikátor:** kontrola dokumentů, rozhovory
- 6.7 Chemikálie, obaly a tekuté a pevné neorganické odpady včetně paliv a maziv musí být likvidovány environmentálně vhodnými způsoby mimo místo použití.**
- 6.7.1 Chemikálie, obaly a tekuté a pevné neorganické odpady včetně olejů a nafty jsou voleny tak, aby došlo k co nejmenšímu možnému poškození životního prostředí.  
**Verifikátor:** terénní šetření
- 6.7.2 Chemikálie, obaly a tekuté a pevné neorganické odpady včetně olejů a nafty musí být likvidovány environmentálně vhodnými způsoby na místech k tomu určených mimo les.  
**Verifikátor:** terénní šetření
- 6.7.3 V lese nejsou zakládány ani trpěny skládky odpadů.  
**Verifikátor:** terénní šetření, popřípadě smlouvy s dodavatelem prací a služeb, rozhovory s pracovníky\*



- 6.7.4 Odpady (např. obaly) s výjimkou biomasy vzniklé při lesnické činnosti jsou odváženy z lesa nejpozději do přejímky prací. **Verifikátor:** terénní šetření, popřípadě smlouvy s dodavatelem prací a služeb, rozhovory s pracovníky\*
- 6.7.5 Vlastník\* vede zákonnými předpisy stanovenou evidenci odpadů. **Verifikátor:** kontrola evidence odpadů, popřípadě smlouvy s dodavatelem prací a služeb
- 6.7.6 Při smluvním provádění lesnických činností je odpovědnost za evidenci odpadů jednoznačně stanovena ve smlouvě. **Verifikátor:** kontrola evidence odpadů, popřípadě smlouvy s dodavatelem prací a služeb
- 6.8 Použití biologické kontroly\* je nutno dokumentovat, minimalizovat, monitorovat a striktně řídit ve shodě se zákony státu a mezinárodně uznanými vědeckými protokoly. Použití geneticky modifikovaných organismů je zakázáno.**
- 6.8.1 Nejsou používány geneticky manipulované organismy ani produkty z nich připravené. **Verifikátor:** kontrola dokumentů, prohlášení lesního hospodáře
- 6.8.2 Jsou-li používány prostředky biologické kontroly\* buřené nebo škůdců, vlastník\* nebo dodavatel prací dodržuje všechny zákony a nařízení, včetně mezinárodně akceptovaných protokolů. Používání prostředků biologické kontroly\* vlastník\*
- důsledně a pravidelně kontroluje a dokumentuje, také monitoruje veškeré dopady na ekosystém. **Verifikátor:** kontrola dokumentů, rozhovory s pracovníky\*, případně terénní šetření
- 6.8.3 Použití introdukovaných\* (neautochtonních) prostředků biologické kontroly\* není přípustné. **Verifikátor:** kontrola dokumentů
- 6.9 Využívání nepůvodních druhů musí být pečlivě řízeno a monitorováno tak, aby nemělo za následek nepříznivé ekologické dopady.**
- 6.9.1 Výskyt introdukovaných\* druhů rostlin i živočichů vlastník\* kontroluje a monitoruje tak, aby předešel nepříznivým ekologickým dopadům. **Verifikátor:** terénní šetření, rozhovory s pracovníky\* a se zástupci místních zájmových skupin\*
- 6.9.2 Druhy, které se v daném území chovají invazně, jsou z porostů postupně eliminovány. **Verifikátor:** terénní šetření, rozhovory s pracovníky\* a se zástupci místních zájmových skupin\*

*Nepříznivými ekologickými dopady na stanoviště se, v případě používání introdukovaných druhů, rozumí změna podmínek prostředí, která má za následek ústup původního společenstva biologických druhů. Jedná se zpravidla o kombinaci vlivu zastínění, nahromadění hůře*

rozložitelné biomasy, fytoncidních látek, obohacení půdy mikrobiálně vázaným dusíkem atp. Invazní chování je spojeno zpravidla s dobrou schopností invazního druhu samovolně se šířit v ekosystému. Jednou ze základních podmínek, za nichž bude zabráněno šíření nebo dominanci těchto druhů ve společenstvech, je co nejúplnější využití stanoviště rozličnými původními druhy, které se zde prosadily samovolně a mezi kterými se ustálila konkurence při využití místních zdrojů. Vlastník kontroluje nejen dřeviny, ale i ostatní rostliny, případně živočichy.

6.9.3 V nově obnovovaných porostech lze vysazovat introdukované\* dřeviny maximálně do 5% zastoupení. Posuzuje se za celý majetek a zároveň za dobu platnosti LHP.

**Verifikátor:** terénní šetření, kontrola dokumentů (hospodářský plán\*)

*Do povolených 5 % se nezapočítává zastoupení modřínu opadavého, viz 6. 3. 15.*

6.9.4 Souvislá plocha nesmí pro jednu introdukovanou\* dřevinu překročit 0,05 ha.

**Verifikátor:** terénní šetření, kontrola dokumentů

6.9.5 Lze tolerovat přirozenou obnovu introdukovaných\* dřevin, pokud nepřesahuje 10 % zastoupení v obnově. Posuzuje se za celý majetek a zároveň za dobu platnosti LHP.

**Verifikátor:** terénní šetření, rozhovory s pracovníky\* a se zástupci místních zájmových skupin\*

*Vlastník by však neměl ponechávat souvislé bloky náletů introdukovaných dřevin, ale jen jejich skupinky smíšené z domácími dřevinami. Do povolených 10 % se nezapočítává zastoupení modřínu opadavého, viz 6. 3. 15.*

6.9.6 Vlastník\* nesmí používat dřeviny, které se mohou v daném prostředí chovat invazivně.

**Verifikátor:** terénní šetření

**6.10 Nesmí dojít k přeměně lesa na plantáž nebo nelesní půdu s výjimkou okolností, kdy k přeměně:**

A. dojde jen na velmi omezené části lesní hospodářské jednotky:

6.10.1 Vlastník\* eviduje všechna území, o nichž je mu známo, že budou přeměněny z přirozených nebo polopřirozených lesů na plantáže nebo nelesní půdu.

**Verifikátor:** kontrola dokumentů

6.10.2 K trvalému i dočasnému záboru lesní půdy může dát vlastník\* lesa souhlas, pouze je-li na záboru veřejný zájem, má sloužit pro veřejně prospěšné stavby a je-li dostatečně prokázáno, že jde o nevhodnější ze zvažovaných variant z hlediska vlivu na životní prostředí.

**Verifikátor:** kontrola dokumentů, rozhovory se zástupci místních zájmových skupin\*

6.10.3 Zábor lesní půdy nepostihne více než 0,5 % celkové plochy lesního majetku v aktuálním i v každém následujícím

roce a kumulativně nepřekročí 5 % celkové plochy lesního majetku.

**Verifikátor:** kontrola dokumentů, terénní šetření

B. nedojde v lesích s vysokou ochrannářskou hodnotou:

6.10.4 Převod na nelesní půdu nepoškodí a neohrozí vysoké ochrannářské hodnoty, ani stanoviště či zdroje nezbytné k zachování či zvýšení těchto vysokých ochrannářských hodnot.

**Verifikátor:** kontrola dokumentů, rozhovory se zástupci místních zájmových skupin\*

*Vylišení lesů s vysokou ochrannářskou hodnotou je podrobně rozpracováno v principu 9.*

C. **dochází proto, že to umožní zřejmý, zásadní, dodatečný, jistý a dlouhodobý užitek z hlediska ochrany přírody v rámci lesní hospodářské jednotky.**

6.10.5 K trvalému i dočasnému záboru lesní půdy může dát vlastník\* souhlas, pokud povede k jasným, udržitelným, podstatným, dodatečným a bezpečným dlouhodobým ochrannářským přínosům pro lesní majetek.

**Verifikátor:** kontrola dokumentace

*Jako příklad je možno uvést revitalizace vodních toků, obnovu mokřadu apod.*

## Princip 7: Hospodářský plán

**Musí být písemně vypracován, naplňován a aktualizován hospodářský plán\*, přiměřený rozsahu a intenzitě zásahů. Musí být jasně určeny dlouhodobé cíle lesního hospodaření a stanoveny prostředky, jak jich dosáhnout.**

*System lesnického plánování je v České republice propracovaný a legislativně zakotvený. Vlastníci hospodařící podle lesního hospodářského plánu (LHP) mají k dispozici většinu dokumentů potřebných pro certifikaci. Pro malé vlastníky hospodařící dle lesních hospodářských osnov (LHO) jsou v certifikačním procesu zavedena odpovídající zjednodušení – vypuštění a zmírnění některých indikátorů a zjednodušené certifikační procedury. Jako výchozí podklad se v tomto případě předpokládá kromě LHO i oblastní plán rozvoje lesů (OPRL). Hospodářským plánem (HP) se v kontextu některých indikátorů rozumí plán na běžný rok nebo krátkodobý výhled.*

### 7.1 Hospodářský plán\* a podpůrná dokumentace musí obsahovat:

A. Cíle hospodaření

7.1.1 V hospodářském plánu\* jsou definovány cíle hospodaření včetně cílů dlouhodobých, které přesahují platnost hospodářského plánu\*.

**Verifikátor:** kontrola všeobecné části LHP

*Cíle hospodaření jsou uvedeny ve všeobecné části LHP. Vlastníci, kteří mají zpracované pouze osnovy, musí svůj dlouhodobý cíl hospodaření deklarovat v samostatném dokumentu jako jejich přílohu.*

**B. Popis obhospodařovaných lesních zdrojů, environmentální limity hospodaření, typ využití půdy a vlastnický stav, socio-ekonomické podmínky a informace o přílehlých pozemcích**

7.1.2 Hospodářský plán\* obsahuje popis přírodních podmínek a lesních zdrojů nacházejících se na území, které je majetkem vlastníka\*.

**Verifikátor:** kontrola hospodářského plánu a další dokumentace (např. OPRL)

7.1.3 Součástí hospodářského plánu\* jsou pozemkové podklady, které slouží k identifikaci lesního majetku.

**Verifikátor:** kontrola hospodářského plánu a další dokumentace

**C. Popis způsobu hospodaření vycházející z ekologie příslušného lesa, a informací nashromážděných při inventarizacích zdroje**

7.1.4 Vlastník\* lesa o výměře nad 50 ha má v hospodářském plánu\* ekologicky zdůvodněný popis způsobu hospodaření.

**Verifikátor:** směrnice hospodaření, OPRL, údaje ve všeobecné části LHP, stanovisko OSS k plánu

*Ekologické zdůvodnění systému hospodaření a hospodářského způsobu*

*vysvětluje, jak záměr lesního hospodáře podporuje zachování biodiverzity území, kvality přírodních médií (vody, půdy a ovzduší) a přirozené koloběhy látek. Za startovací úroveň je brán vždy stav ekosystému v době obnovy hospodářského plánu. Každý typ hospodářského opatření musí být navržen tak, aby současně s hospodářským cílem neporušoval ekologické hodnoty území.*

7.1.5 Vlastník\* lesa o výměře do 50 ha umí popsat používaný způsob hospodaření z pohledu ekologie lesa.

**Verifikátor:** rozhovor

**D. Zdůvodnění míry roční těžby (etátu) a zdůvodnění druhové selekce**

7.1.6 U vlastníků\* lesa o výměře nad 50 ha obsahuje hospodářský plán\* informace o závazné maximální výši těžeb a o rozsahu výchovy.

**Verifikátor:** kontrola hospodářského plánu

7.1.7 U vlastníků\* lesa o výměře nad 50 ha obsahuje lesní hospodářský plán\* informaci o střednědobých hospodářských opatřeních, která vycházejí ze zjištěného stavu lesních ekosystémů.

**Verifikátor:** kontrola hospodářského plánu

**E. Opatření umožňující monitorování růstu a dynamiky lesa**

7.1.8 Hospodářské plánování u vlastníků\* lesa o výměře nad 50 ha je založeno na opakovaně zjišťovaných údajích o stavu lesa.

**Verifikátor:** všeobecná část LHP, informace zainteresovaných stran

*Informace o růstu a dynamice lesa se odvozují z popisu porostů, který je součástí LHP.*

F. Záruky ochrany životního prostředí založené na environmentálních hodnoceních

7.1.9 Vlastník\* lesa o výměře nad 50 ha respektuje připomínky, které ke koncepci hospodářského plánu vyjadřují orgány ochrany přírody a ostatní účastníci základního šetření.

**Verifikátor:** dokumentace k tvorbě lesního hospodářského plánu

7.1.10 Při tvorbě LHP vlastník respektuje oprávněné požadavky dalších dotčených subjektů.

**Verifikátor:** dokumentace k tvorbě lesního hospodářského plánu

7.1.11 Při používání LHP vlastník naplňuje požadavky, které z něj vyplývají.

**Verifikátor:** kontrola dokumentů, rozhovory

G. Plány identifikace a ochrany ohrožených druhů

7.1.12 Při monitoringu a zjišťování stanovišť výskytu zvláště chráněných\* druhů rostlin a živočichů vlastník\* spolupracuje s odbornými pracovišti, orgány ochrany přírody i zájmovými skupinami\*.

**Verifikátor:** rozhovory se zástupci místních zájmových skupin\* a orgány státní správy

H. Mapy popisující lesní zdroje, zahrnující chráněná území, plánované hospodářské zásahy a vlastnické vztahy

7.1.13 Vlastník\* má k dispozici porostní a obrysovou mapu na dobu platnosti hospodářského plánu\*. Mapu plánovaných hospodářských zásahů vlastník\* připravuje přiměřeně k rozsahu prací v souvislosti s ročním plánem těžeb a pěstebních prací.

**Verifikátor:** kontrola map

7.1.14 Vlastník\* s výměrou lesa nad 50 ha má k dispozici ekologickou mapu zachycující zvláště chráněná území a jejich ochranná pásma, registrované významné krajinné prvky, referenční plochy, prvky územního systému ekologické stability, lesy s vysokou ochrannářskou hodnotou a další ekologicky citlivá místa, např. vodní plochy, mokřady, prameniště, skalní výchozy a sutě.

**Verifikátor:** kontrola map

*Jde o pracovní pomůcku, do které se kromě trvalých zákresů z různých důvodů chráněných území průběžně zaznamenávají (případně ruší) lokality s dočasným ochranným režimem např. evidovaná hnízda ptáků.*

I. Popis a zdůvodnění použití těžebních technologií a zvolené techniky

7.1.15 (L)Vlastník\* s výměrou lesa nad 500 ha má specifikovány těžební technologie a techniky vyklizování dřeva.

**Verifikátor:** směrnice hospodaření

*Není určena forma naplnění indikátoru, může být specifikováno v LHP, může být obsahem směrnice podle Přílohy G.*

7.2 **Hospodářský plán\* musí být periodicky revidován tak, aby zahrnoval výsledky monitoringu nebo nové vědecké a technické informace a také odrážel měnící se environmentální, sociální a ekonomickou situaci.**

7.2.1 (L) Při pravidelné (desetileté) obnově lesního hospodářského plánu\* se u vlastníků lesa nad 500 ha využijí a zohlední:

- výsledky zjišťování stavu lesa, monitoringu referenčních ploch, monitoringu zvláště chráněných a ohrožených druhů rostlin a živočichů;
- nové technické či vědecké informace, podklady územně plánovací dokumentace;
- nové sociální a ekonomické informace shromážděné na základě konzultací a procesu veřejných konzultací (viz indikátory 4.4, 9.2.3);

**Verifikátor:** kontrola dokumentů, rozhovory

7.2.2 Při pravidelné (desetileté) obnově lesního hospodářského plánu\* se u vlastníků\*

lesa do 500 ha využijí a zohlední:

- výsledky zjišťování stavu lesa, monitoringu zvláště chráněných a ohrožených druhů rostlin a živočichů;
- územně plánovací dokumentace;

**Verifikátor:** kontrola dokumentů, rozhovory

7.3 **Lesní dělníci musí absolvovat dostatečné školení a být kontrolováni, aby byla zajištěna řádná realizace hospodářského plánu\*.**

7.3.1 Pracovníci\* jsou vyškoleni, aby správně realizovali naplánovaná hospodářská opatření.

**Verifikátor:** kontrola záznamu ze školení, rozhovory s pracovníky\*

*Je v zájmu vlastníka, aby jeho personál byl náležitě proškolen o realizaci plánu. Je zřejmé, že školit lze jen vlastní zaměstnance, případně najaté živnostníky. Kvalitu prací prováděnou dodavatelskou firmou je nutno řešit smluvně.*

7.3.2 Vždy je určena osoba zodpovědná za dodržení hospodářských opatření a za kontrolu prací.

**Verifikátor:** rozhovory s pracovníky\*

7.3.3 Vlastník\* systémem nápravných a preventivních opatření usiluje o to, aby se odevzdávala pouze práce kvalitně provedená.

**Verifikátor:** rozhovory s pracovníky\*, kontrola dokumentace (smluv)

### 7.4 Lesní hospodáři musí veřejně zpřístupnit souhrn hlavních bodů hospodářského plánu\* včetně těch, které jsou uvedeny v kritériu 7.1, s ohledem na důvěrnost informací.

7.4.1 U lesů ve státním vlastnictví je lesní hospodářský plán\* přístupný veřejnosti. U ostatních lesních majetků s výměrou lesa přesahující 50 ha je veřejnosti přístupný souhrn hospodářského plánu obsahující požadavky vyjmenované v kritériu 7. 1. 1.

**Verifikátor:** kontrola dokumentace, rozhovory se zástupci místních zájmových skupin\*

7.4.2 Vlastník\* lesa o výměře nad 50 ha umožní všem známým zájmovým skupinám\*, které o to prokazatelně projeví zájem, účast při projednávání obnovy hospodářského plánu\*.

**Verifikátor:** kontrola dokumentů, rozhovory

*Hlavní body LHP musí být zpřístupněny veřejnosti. Účelem zpřístupnění informací je informovat o významu zásahů či neobvyklých postupů, iniciovat diskusi a zájem veřejnosti, umožnit jiné užitky z lesa místním obyvatelům a podpořit změnu orientace odborné veřejnosti včetně nevládních organizací na podporu udržitelného využití území.*

*Vlastník má právo odmítnout zpřístupnění nebo zveřejnění informací, které by mohly ovlivnit jeho konkurenceschopnost (ceny, výnosy, zisk), informace porušující práva na ochranu osobních údajů (rodná čísla či privátní telefonní čísla soukromých vlastníků) a informace o některých hodnotách, které by zveřejněním mohly ohrozit existenci, ochranu, zdraví či integritu těchto hodnot (například přesnou lokalizaci hnízd sokolnický zneužívaných dravců nebo lokality výskytu vzácných atraktivních rostlin).*

## Princip 8: Monitoring a hodnocení

**Přiměřeně rozsahu a intenzitě lesního hospodaření musí být prováděn monitoring, který bude podkladem pro hodnocení stavu lesa, výnosů lesních produktů, zpracovatelského řetězce (chain of custody), hospodářských opatření a jejich sociálních a environmentálních dopadů.**

*Vlastník periodicky hodnotí vliv svého hospodaření na stav lesa, na kvalitu a objem výnosů a na prostředí. Výsledky opakovaných hodnocení umožňují posoudit vlastníkově, certifikačnímu orgánu i zájmovým skupinám kvalitu lesnického hospodaření ve všech aspektech.*

**8.1 Četnost a intenzita monitorování by měla být podmíněna jak rozsahem a intenzitou lesních hospodářských zásahů, tak i relativní složitostí a zranitelností ovlivňovaného prostředí. Monitorovací postupy by měly být stejné a opakovatelné tak, aby umožňovaly porovnávání výsledků a hodnocení změn v čase.**

**8.1.1 (L) Vlastník\* lesa o výměře nad 500 ha má zaveden systém vnitřní kontroly, s jehož pomocí pravidelně kontroluje všechny aspekty lesního hospodaření.**  
**Verifikátor:** kontrola dokumentů, rozhovory s řídicími pracovníky\* i lesními dělníky

**8.1.2 Vlastník\* lesa o výměře do 500 ha má zaveden systém kontroly přiměřený velikosti majetku a intenzitě a způsobu lesního hospodaření.**

**Verifikátor:** kontrola dokumentů, rozhovory s řídicími pracovníky\* i lesními dělníky

**8.1.3 Pro archivaci výsledků kontrolní činnosti a monitoringu má vlastník\* zaveden systém, který uchovává výsledky časově uspořádané a přístupné k dalšímu využití.**

**Verifikátor:** kontrola dokumentace

**8.2 Součástí lesního hospodaření by měl být výzkum a sběr dat, potřebný pro monitorování přinejmenším těchto následujících ukazatelů:**

**A. Výnosu všech těžných (sbíraných) lesních produktů**

**8.2.1 Vlastník\* v lesní hospodářské evidenci sleduje výtěžnost všech těžných lesních produktů.**

**Verifikátor:** kontrola lesní hospodářské evidence

*Požadavky Českého standardu FSC nezasahují do rozsahu LHE požadované zákonnými předpisy. Vlastník však formou podle svého uvážení eviduje také případné produkty a výnosy, jež předpisy evidovat nevyžadují.*

**B. Růstové poměry, zmlazování a stav lesa**

**8.2.2 Obnova hospodářského plánu\* musí vycházet z vyhodnocování pravidelně zjiš-**



řovaných dat o rychlosti přírůstu, obnovy a stavu lesa (dle kritéria 6.3, 7.1).

**Verifikátor:** kontrola dokumentace, všeobecná část LHP

### C. Skladba a pozorované změny flóry a fauny

8.2.3 (L) Vlastník\* lesa o výměře nad 500 ha průběžně monitoruje dopady hospodaření na výskyt zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů (viz 7.1 G.).

**Verifikátor:** rozhovor s vlastníkem\*, kontrola dokumentace

8.2.4 Vlastník\* lesa o výměře do 500 ha znamená pozorovaný výskyt zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů (viz 7.1 G.) za účelem zjištění dlouhodobých trendů jejich výskytu.

**Verifikátor:** rozhovor s vlastníkem\*, kontrola dokumentace

8.2.5 Vlastník\* umožní výzkumným pracovníkům nedestruktivní výzkum v lesích.

**Verifikátor:** rozhovory s výzkumnými pracovníky

### D. Environmentální a sociální dopady těžby a dalších hospodářských zásahů

8.2.6 Pro monitoring sociálních dopadů má vlastník\* k dispozici přehled minimálně o bydlišti a o době trvání pracovní smlouvy nebo kontraktu pracovníků\*, kteří provádějí činnost v lese.

**Verifikátor:** kontrola dokumentace

*Vlastník není povinen evidovat údaje o zaměstnancích dodavatelských firem.*

8.2.7 Vlastník\* se schází se zástupci zájmových skupin\*, aby společně jednali o sociálních a environmentálních dopadech lesního hospodaření.

**Verifikátor:** zápisy z jednání

*Četnost schůzek bude různá podle požadavků zájmových skupin a potřeb obou stran.*

8.2.8 Ve spolupráci s místními samosprávami a zájmovými sdruženími jsou připravovány monitorační programy zaměřené na společné problémy, např. ochranu vodních zdrojů.

**Verifikátor:** kontrola dokumentace, rozhovory se zástupci zájmových skupin\*

### E. Náklady, produktivita a efektivita lesního hospodaření

8.2.9 Vlastník\* vede účetnictví, které poskytuje přehled o výši nákladů a příjmů z lesního hospodaření. Vlastník\* má zpracované základní informace o ekonomice podniku.

**Verifikátor:** kontrola dokumentace – účetnictví nebo účetní audit

**8.3 Lesní hospodář musí monitorovacím a certifikačním orgánům\* poskytnout takovou dokumentaci, která umožňuje dohledat původ lesního produktu (proces známý jako zpracovatelský řetězec – chain of custody).**

8.3.1 Vlastník\* má zavedený fungující systém, který zajišťuje, že prodávané certifikované produkty jsou jednoznačně a nezměnitelně označeny.

**Verifikátor:** rozhovory s pracovníky\*, kontrola dokumentace a terénní šetření

*Nemusí být vždy označeny jednotlivé výrobky, ale postačí průvodní doklady např. faktury.*

8.3.2 Vlastník\* vede jednoznačnou a nezměnitelnou evidenci o prodaných certifikovaných produktech, obsahující minimálně datum, původ produktu, druh produktu, množství produktu, druh dřeviny produktu a registrační kód platného certifikátu FSC.

**Verifikátor:** kontrola evidence prodeje produktů

*Pokud dosud užívané doklady o prodeji obsahují výše uvedené údaje (nebo je na ně lze doplnit) nebrání nic jejich dalšímu používání.*

8.3.3 Dokud jsou certifikované lesní produkty v majetku vlastníka\*, musí být jasně identifikované nezaměnitelnými značkami či logem nebo/a současně jsou skladovány či uloženy odděleně od necertifikovaných produktů.

**Verifikátor:** rozhovory s pracovníky\*, terénní šetření

8.3.4 Vlastník\* určí osobu zodpovědnou za dodržování pravidel pro certifikaci zpracovatelského řetězce FSC.

**Verifikátor:** rozhovory s pracovníky\*

**8.4 Výsledky monitorování musí být začleněny do procesu realizace a revize hospodářského plánu\*.**

8.4.1 Vlastník\* lesa, který má zpracovaný LHP, eviduje výsledky monitoringu a kontrol a používá je jako jeden z výchozích podkladů pro zpracování nového lesního hospodářského plánu\*.

**Verifikátor:** kontrola dokumentace, rozhovory, evidence výsledků kontrolní činnosti

**8.5 Lesní hospodáři musí uveřejnit a zpřístupnit souhrn výsledků monitorovacích indikátorů včetně těch, které byly jmenovány v kritériu 8.2, aniž přitom poruší důvěrnost informací.**

8.5.1 Výsledky monitoringu, zejména monitoringu prováděného podle kritéria 8.2, jsou veřejně přístupné např. jako součást veřejně přístupného souhrnu LHP, s výjimkou důvěrných informací (viz rovněž 7.1).

**Verifikátor:** kontrola dokumentace, rozhovory se zástupci místních zájmových skupin\*

*Mezi zveřejňované údaje dle kritéria 8.5 nepatří důvěrné informace. Za zveřejnění se považuje například vyvěšení na internetu (domovských stránkách) nebo na úřední desce příslušných obcí.*

### Princip 9: Zachování lesů s vysokou ochrannářskou hodnotou

**Hospodářské zásahy v lesích s vysokou ochrannářskou hodnotou\* musí zachovávat nebo rozvíjet charakteristické znaky, jimiž se tyto lesy vyznačují. Rozhodnutí, která se vztahují na lesy s vysokou ochrannářskou hodnotou\*, musí být vždy zvažována na základě principu předběžné opatrnosti.**

*Za jeden z pilířů snahy o ochranu biodiverzity se považuje zachování lesů s vysokou ochrannářskou hodnotou. Lesy s vysokou ochrannářskou hodnotou mají tyto charakteristické znaky: přirozená druhová skladba odpovídající stanovištním podmínkám, diferencovaná (přirozená) prostorová a věková struktura, přirozená biodiverzita, výskyt zvláště chráněných nebo ohrožených druhů rostlin a živočichů a přirozená dynamika vývoje ekosystému. Dále také části lesa s prvky kulturního a náboženského významu s vysokou hodnotou.*

**9.1 S ohledem na rozsah a intenzitu lesního hospodaření bude vyhotoven posudek, který zhodnotí přítomnost charakteristických znaků, jimiž se vyznačují lesy s vysokou ochrannářskou hodnotou\*.**

*Lesy s vysokou ochrannářskou hodnotou (HCVF): jsou takové lesy, které mají jeden či více následujících znaků:*

› HCV1. Lesy obsahující lokality významné z hlediska biodiverzity na

nadnárodní a národní úrovni např. endemismus, ohrožené druhy, refugia).

- › HCV2. Lesy obsahující nadnárodně a národně významné rozsáhlé lesní komplexy, kde žijí životaschopné populace většiny přirozeně se vyskytujícími druhů.
- › HCV3. Lesy obsahující vzácné nebo ohrožené ekosystémy.
- › HCV4. Lesy zajišťující zvýšené ochranné funkce (např. ochrana povodí, regulace eroze).
- › HCV5. Lesy naplňující potřeby místních komunit (např. příměstské, rekreační, lázeňské atd.).
- › HCV6. Lesy významnou vazbou na tradiční kulturní identitu místních komunit.

9.1.1 Vlastník\* s výměrou do 500 ha identifikuje charakteristické znaky lesů s vysokou ochrannářskou hodnotou\* a vybere všechny významné porosty s těmito znaky.

**Verifikátor:** kontrola dokumentů, rozhovory, terénní šetření

*Vlastník si z definice znaků vybere ty, které jsou na jeho majetku relevantní. Do lesů s vysokou ochrannářskou hodnotou se na základě charakteristických ochrannářských znaků přednostně zařazují vyhlášená i navržená maloplošná zvláště chráněná území, případně první zóny CHKO a NP, prvky ÚSES, vyhlášené i navrhované lokality EVL (evropsky významné lokality) a PO (ptačí oblasti) soustavy Natura 2000, lesy se speciálním managementem za účelem ochrany vybraných druhů, mapovaná přírodní*

stanoviště s vyšší zachovalostí, ochranné lesy i všechny známé, ověřené i pravděpodobné lokality výskytu zvláště chráněných nebo ohrožených druhů rostlin a živočichů.

Zároveň by se však mezi ně měly zařadit lesy dosud nijak neevidované, které plní požadavky indikátoru I. Sloučením všech dostupných podkladů docílí hospodář vymezení zpravidla všech lesů s vysokou ochrannou hodnotou a částečně i všech potřebných opatření pro jejich obhospodařování. Vymezení rozsahu a hranic lesů s vysokou ochrannou hodnotou v rámci lesního majetku může značně usnadnit konzultace s experty, kteří se zabývali mapováním výskytu vzácných druhů, společenstev a prvků ÚSES v daném území, popřípadě kontaktovat organizace zabývající se ochranou přírody a krajiny (střediska SCHKO ČR, AOPK ČR) a orgány ochrany přírody (obecní až krajské úřady). Náleží sem také části lesa s vysokou hodnotou kulturního, rekreačního, zdravotního a náboženského významu.

9.1.2 (L) Vlastník\* s výměrou lesa nad 500 ha identifikuje charakteristické znaky lesů s vysokou ochrannou hodnotou\*, vybere všechny významné porosty s těmito znaky a má k dispozici jejich seznam obsahující příslušné vysoké ochranné hodnoty.

**Verifikátor:** kontrola dokumentů

9.2 Konzultační část certifikačního procesu musí klást důraz na identifikované charakteristické ochranné znaky a způsoby jejich zachování.

9.2.1 (L) Vlastník\* lesa o výměře nad 500 ha zveřejní dokument dle 9. 1. 2.

**Verifikátor:** kontrola dokumentů, rozhovory

*Za zveřejnění se považuje například vyvěšení na internetu (domovských stránkách) nebo na úřední desce.*

9.2.2 Vlastník\* musí konzultovat seznam identifikovaných charakteristických znaků a seznam významných porostů s vysokou ochrannou hodnotou\* se zástupci místních zájmových skupin\* a s dalšími partnery.

**Verifikátor:** rozhovory se zástupci místních zájmových skupin\*, kontrola dokumentace

*Seznam lesů s vysokou ochrannou hodnotou je projednán se zájmovými skupinami. Přípomínky vzešlé z konzultací se zájmovými skupinami musí vlastník předat zpracovateli dokumentu (pokud jej nevytváří sám), aby je buď zvážil a zapracoval, nebo aby je odborně vyvrátil. Pokud bude zpracovatel dokumentu odborník, neměly by být vzneseny žádné relevantní připomínky, maximálně z řad místních znalců. Uvedený proces nejenže sníží pravděpodobnost budoucí kritiky ze strany zájmových skupin, ale může i zjednodušit přípravnou fázi vyhledávání lesů s vysokou ochrannou hodnotou. Díky terénním znalostem některých amatérských přírodovědců se vlastník může obejít bez odborné firmy, která zpracovává posudky.*

9.2.3 Vlastník\* dokumentuje veškeré připomínky vzešlé z konzultací se zájmovými skupinami\* a s dalšími partnery. Musí být rovněž patrné, zda tyto připomínky měly vliv na zařazení porostů mezi lesy s vysokou ochrannářskou hodnotou\*.  
**Verifikátor:** kontrola dokumentů, rozhovory

**9.3 Hospodářský plán\* musí zahrnovat a realizovat přesně stanovená opatření, která zajistí zachování a/nebo zvýšení příslušných charakteristických ochrannářských znaků ve shodě s principem předběžné opatrnosti. Přesné znění těchto opatření musí být součástí veřejně přístupného shrnutí hospodářského plánu\*.**

9.3.1 V lesích s vysokou ochrannářskou hodnotou\* se mohou provádět pouze hospodářská opatření zachovávající nebo zlepšující charakteristické ochrannářské znaky těchto lesů.  
**Verifikátor:** terénní šetření (hospodářský plán\*)

*Zatímco v ostatních lesích jde o vyváženost funkcí ekonomických, environmentálních a sociálních, v lesích s vysokou ochrannářskou hodnotou je nadřazena funkce environmentální. Nejedná se však o bezzásahový režim. V České republice, jež má poměrně propracovanou síť chráněných území, by požadavek na vyčlenění lesů s vysokou ochrannářskou hodnotou nemusel výrazně přesáhnout plochu těchto území.*

9.3.2 Tato hospodářská opatření jsou zapracována do hospodářského plánování na základě ochrannářských znaků.

**Verifikátor:** kontrola dokumentace, rozhovory se zástupci místních zájmových skupin\*

9.3.3 Hospodářská opatření v lesích s vysokou ochrannářskou hodnotou\* respektují princip předběžné opatrnosti vzhledem k zachování charakteristických ochrannářských znaků těchto lesů.

**Verifikátor:** terénní šetření, rozhovory s řídicími pracovníky\*

*Lesy s vysokou ochrannářskou hodnotou nemají bezzásahový režim, ale všechna hospodářská opatření se musí pečlivě zvažovat. To znamená, že pokud hrozí, že zásah by za určitých okolností mohl mít negativní účinek, pak se neprovádí. Chráněná hodnota je natolik cenná, že nelze riskovat ani malou pravděpodobností poškození.*

**9.4 Jednou ročně musí být proveden monitoring hodnotící účinnost opatření používaných za účelem udržení či posílení příslušných ochrannářských charakteristických znaků.**

9.4.1 (L) Vlastník\* lesa o výměře nad 500 ha vypracuje a realizuje program určený ke každoročnímu monitorování stavu lesů s vysokou ochrannou hodnotou\*. Program obsahuje také hodnocení efektivity opatření prováděných v těchto lesích.

**Verifikátor:** kontrola dokumentace

*Monitoringem se rozumí kontinuální zjišťování v tomto případě vlivu hospodářských opatření na stav a případné změny příslušných chráněných znaků. Prakticky se zde jedná o pravidelné roční průzkumy výskytu planě rostoucích rostlin a volně žijících živočichů, případně dalších znaků, u kterých se předpokládá vliv hospodářských opatření na ně. Nemusí se jednat o šetření složitá, postačí jen konstatování o stavu populace a v případě snížení pak posouzení, bylo-li snížení důsledkem hospodářského zásahu.*

## Princip 10: Plantáže

**Plantáže musí být plánovány a obhospodařovány podle principů a kritérií 1 a 9 a principu 10 a jeho kritérií. Plantáže sice mohou v mnoha směrech znamenat sociální a ekonomický přínos a mohou přispět k uspokojování celosvětové potřeby lesních produktů, měly by však být pouze doplňkovou součástí hospodaření v přirozených lesích\*, snižovat tlak na jejich využívání a podporovat jejich obnovu a ochranu.**

*Vysazené, stejnověké a jednodruhové porosty nejsou cílem přírodě blízkého lesního hospodaření v České republice. Jejich ekologický dopad je často negativní.*

*Ve stávajících vysazených, stejnověkových a jednodruhových porostech se hospodaří šetrně podle principu 6 s cílem vytvořit přírodě blízké porosty.*

*Hospodaření v plantážích podle Českého standardu FSC je omezen na produkci vánočních stromků a okrasných větví. Školky, semenné sady a další plochy zajišťující materiál pro obnovu lesů se nepovažují za plantáže, ale za pomocné plochy pro lesní hospodářství.*

*Podle mezinárodních požadavků FSC musí být vytvořeny relevantní indikátory ke každému FSC kritériu.*

**10.1 Hospodářské cíle plantáže, včetně cílů obnovy a ochrany přirozených lesů, by měly být explicitně vyjádřeny v hospodářském plánu\* a jasně prokázány při jeho realizaci.**

- 10.1.1 Plantáže je možné obhospodařovat pouze mimo lesní porostní půdu za účelem produkce vánočních stromků a dalších produktů.  
**Verifikátor:** kontrola dokumentů, terénní šetření
- 10.1.2 Cíle hospodaření v plantážích vánočních stromků a dalších produktů jsou doplněny do hospodářského plánu\*.  
**Verifikátor:** kontrola dokumentů
- 10.2 Vzhled a tvar (púdorys) plantáží by měl podporovat ochranu a obnovu přirozených lesů, nikoliv zvyšovat tlak na přirozené lesy. Biokoridory (wildlife corridors), ekotony a mozaiky porostů různého věku a obmýcí mají být v souladu s rozlohou plantáže využity při projektování jejího tvaru (púdorysu). Rozsah a tvar (púdorys) porostních oddělení plantáží má být vypracován v souladu s tvarem lesních porostů nacházejících se v přirozené krajině.**
- 10.2.1 Plantáže vánočních stromků nesmí překročit 5 % obhospodařované plochy. Velikost jedné plochy nesmí přesáhnout 5 ha.  
**Verifikátor:** kontrola dokumentů, terénní šetření
- 10.2.2 Plantáže vánočních stromků vlastníka\* lesa o výměře do 500 ha nesmí překročit 30 % obhospodařované plochy. Velikost jedné plochy vánočních stromků nesmí přesáhnout 5 ha.  
**Verifikátor:** kontrola dokumentů, terénní šetření
- 10.3 Pro zvýšení ekonomické, ekologické a sociální stability je preferována rozmanitost ve skladbě plantáží. Tato rozmanitost může zahrnovat velikost a prostorové rozmístění lesních hospodářských jednotek v krajině, množství a genetické složení druhů, věkových tříd a porostních struktur.**
- 10.3.1 Plantáže vánočních stromků a plantáže obhospodařované za účelem získávání dalších produktů jsou vytvářeny nejlépe ve směsi více druhů.  
**Verifikátor:** terénní šetření
- 10.3.2 Je-li k dispozici více míst pro tyto plantáže, tak musí být vybrány ty, které nejméně ovlivňují krajinný ráz.  
**Verifikátor:** terénní šetření
- 10.4 Výběr druhů určených pro zalesňování se má řídit jejich celkovou vhodností pro dané stanoviště a má odpovídat hospodářským záměrům. Při zakládání plantáží a obnově degradovaných ekosystémů se za účelem zvýšení ochrany biologické rozmanitosti preferují původní druhy před exotickými (nepůvodními). Nepůvodní druhy, které mohou být použity jenom v případě, že je jejich šance na přežití větší než u přirozených, se musí pečlivě monitorovat za účelem zjištění nezvyklé mortality, chorob nebo přemnožení hmyzu a nepříznivých ekologických dopadů.**

10.4.1 Druhy přirozené druhové skladby jsou upřednostňovány před introdukovanými\* dřevinami.

**Verifikátor:** terénní šetření

10.4.2 Musí být zabráněno rozšiřování plantáží vánočních stromků a plantáží obhospodařovaných za účelem získávání dalších produktů do okolních porostů.

**Verifikátor:** terénní šetření

10.4.3 (L) Introdukované\* druhy musí vlastník\* lesa o výměře nad 500 ha monitorovat tak, aby předešel nepříznivému vlivu na sousední lesní ekosystém. Vlastník\* musí vhodnými opatřeními předejít negativním dopadům.

**Verifikátor:** kontrola dokumentů, terénní šetření

10.4.4 Vlastník\* lesa o výměře do 500 ha musí vhodnými opatřeními předejít negativním dopadům introdukovaných\* dřevin.

**Verifikátor:** terénní šetření

**10.5 Část celkově lesnický obhospodařovaných ploch, odpovídající rozsahu plantáže určenému v národních standardech, musí být obhospodařována za účelem obnovy stanoviště na přirozený lesní pokryv.**

Viz 6. 3. 1 a 10. 2. 1 a 10. 2. 2.

**10.6 Musí být učiněna opatření k zajištění nebo vylepšení struktury půdy, její**

**úrodnosti a biologické aktivity. Způsoby a míra těžby, stavba cest a svážnic a jejich údržba a výběr druhů nesmí vést k dlouhodobé degradaci půdy nebo mít nepříznivé dopady na kvalitu vody, její množství nebo podstatné odchýlení toků z jejich tras v říčním systému.**

Viz 6. 5. 1 a 6. 5. 2.

**10.7 Je třeba přijmout opatření k předcházení a minimalizaci přemnožení škůdců, chorob, požárů a introdukce invazních rostlin. Integrovaná ochrana před škůdci musí tvořit zásadní část hospodářského plánu s přednostním důrazem na metody prevence a biologické způsoby ochrany spíše než na chemické pesticidy a umělá hnojiva. Při hospodaření na plantážích musí být učiněno vše pro to, aby se přestaly používat chemické pesticidy a umělá hnojiva, včetně jejich použití v lesních školkách. Použití chemikálií je zahrnuto také v kritériích 6.6 a 6. 7.**

Viz 6. 6. 1, 6. 6. 2, 6. 6. 3, 6. 6. 4, 6. 6. 5, 6. 6. 6, 6. 6. 7, 6. 6. 8 a 6. 6. 9.

**10.8 Monitorování plantáže musí s ohledem na její rozsah a rozmanitost zahrnovat pravidelné hodnocení potenciálních ekologických a sociálních vlivů (například přirozené zmlazení, vliv na vodní zdroje a úrodnost půdy, vliv na prosperitu místních komunit a společenský prospěch v místě i mimo ně, kromě prvků, jichž se týkají principy 8, 6 a 4. Žádné druhy by neměly být**



vysazovány celoplošně, dokud testování na místě a/nebo zkušenosti neprokázaly, že jsou tyto druhy dobře ekologicky adaptované na místní stanovištní poměry, nejsou invazní a nemají významně negativní ekologický vliv na jiné ekosystémy. Zvláštní pozornost bude věnována sociálním aspektům nabývání půdy pro plantáže, zvláště pak ochraně místních vlastnických práv, využívání pozemků a přístupu na pozemky.

Viz 10. 4. 2, 10. 4. 3, 10. 4. 4.

**10.9 Plantáže založené na územích, která vznikla přeměnou z přirozených lesů v období po listopadu 1994, nelze běžně přihlašovat k certifikaci. Certifikace může být povolena za okolností, kdy bude certifikačnímu orgánu\* předložen dostačující důkaz, že hospodář/vlastník není přímo nebo nepřímo zodpovědný za tuto přeměnu.**

10.9.1 Žádné plantáže vánočních stromků a plantáže obhospodařované za účelem získávání dalších produktů nesmí být na místě, kde se nacházely lesy přírodě blízké\* před rokem 1994. Výjimka je možná v případě, že:

- › Existuje jasný důkaz podpořený sociálními, environmentálními a ekonomickými zájmovými skupinami, že současný vlastník\* nebyl přímo ani nepřímo zodpovědný za přeměnu.

## DEFINICE A INTERPRETACE POJMŮ

**Biocidy:** souhrnné označení pro chemické i biologické přípravky boje proti škodlivým činitelům.

**Biologická kontrola:** záměrné používání živých organismů „bioagens“ (zejména určitých druhů hmyzu, roztočů, hlístů, hub, bakterií nebo virů), cíleně aplikovaných k hubení buřeneš nebo škůdců v lese. Biologické přípravky podle členění v Seznamech povolených přípravků na ochranu lesa. Organismy používané k biologické kontrole, tzv. bioagenty, se mohou stát invazními druhy, které se samovolně šíří nebo mohou do konce svého setrvání v ekosystému působit na necílové organismy. Proto je jejich použití omezeno pouze na původní druhy bioagentů, jejichž použití musí být sledováno a vyhodnocováno ve vztahu k původním druhům tak, aby bylo možno zabránit negativním vlivům na ekosystém.

**Biologické hodnocení:** přírodovědný průzkum dotčených pozemků a písemné hodnocení vlivu zamýšleného zásahu na rostliny a živočichy ve smyslu a rozsahu podle § 18 vyhlášky 395/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.

**Břehové porosty:** porost dřevin bezprostředně lemující břeh trvalého vodního toku nebo nádrže (obvykle představuje jednu až dvě řady stromů – podle příkrostit břehů).

**Borové hospodářství:** hospodaření v porostech s převažující borovicí lesní na stanovištích (SLT) hospodářských souborů 13 (přirozené bory) a 23, 27 a 39 (druhotné bory).

**Doprovodné porosty vodních toků a nádrží:** porost v údolní nivě trvalého vodního toku bezprostředně navazující na břehový porost.

**Dospívající a dospělé porosty:** porosty starší 80 % doby obmýtí a lesy s bohatou strukturou.

**Certifikační orgán:** organizace provádějící kontrolu a certifikaci podle standardů FSC, která je k této činnosti akreditována ústředím FSC A.C.

**Ekostabilizační dřeviny (EsD):** všechny domácí a stanovištně vhodné\* listnaté dřeviny a z jehličnatých dřevin jedle bělokora (Abies alba). Vhodné druhy pro jednotlivé soubory lesních typů uvádí příloha F.

**Erozní rýha:** rýha v povrchu terénu vznikající výmolnou činností stékající vody.

**Hlavní dřevina:** dřevina se zastoupením v porostu vyšším než 30 %.

**Holoseč:** druh velkoplošné (viz definice „maloplošný“) obnovní seče, při které se jednorázově smýtí všechny stromy a šířka seče přesahuje jednu polovinu střední výšky porostu.

*Za holoseč se považuje obnovní seč, při které se na ploše ponechají pouze výstavky a ostatní stromy se jednorázově smýtí. Za holoseč se nepovažuje kotlíková nebo obdoba seč (o průměru nepřesahujícím střední porostní výšku) o velikosti do 0,10 ha, přestože šířka seče přesahuje polovinu střední výšky porostu. Jedná se totiž o maloplošnou obnovní seč (viz definice „maloplošný“).*

**Hospodářský plán:** lesní hospodářský plán (LHP) i lesní hospodářská osnova (LHO).

**Introdukovaný:** uměle zaváděný druh, který není v České republice původní. Vlastník by se měl vyhýbat souvislým výsadbám a introdukované dřeviny by měl používat jen jako jednotlivou příměs. Modřín (*Larix decidua*) zde není považován za introdukovanou dřevinu.

**Lesní hospodář:** osoba, která vlastní, obhospodařuje nebo má výhradní právo k hospodaření s lesním majetkem, jenž je předmětem certifikace podle FSC.

**Les přírodě blízký:** les, jehož dřevinná skladba odpovídá převážně stanovištním poměrům, avšak prostorová struktura je jednodušší než v přirozeném lese\*. Vznikal pod vlivem člověka, případně byl člověkem cíleně vytvářen.

**Les přirozený (les v přirozeném stavu):** lesní společenstva s věkovou, druhovou a prostorovou strukturou a dynamikou, neovlivněná člověkem (vzniklá a vyvíjející se bez lidského ovlivnění) a odpovídající stanovištním podmínkám.

**Lesní zdroje:** všechny užitky lesa, dřevní i nedřevní produkty lesa.

**Lesy s vysokou ochranářskou hodnotou (HCVF):** jsou takové lesy, které mají jeden či více následujících znaků:

- › HCV1. Lesy obsahující lokality významné z hlediska biodiverzity na nadnárodní a národní úrovni např. endemismus, ohrožené druhy, refugia).
- › HCV2. Lesy obsahující nadnárodně a národně významné rozsáhlé lesní komplexy, kde žijí životaschopné populace většiny přirozeně se vyskytujících druhů.
- › HCV3. Lesy obsahující vzácné nebo ohrožené ekosystémy.
- › HCV4. Lesy zajišťující zvýšené ochranné funkce (např. ochrana povodí, regulace eroze).
- › HCV5. Lesy naplňující potřeby místních komunit (např. příměstské, rekreační, lázeňské atd.).
- › HCV6. Lesy významnou vazbou na tradiční kulturní identitu místních komunit.

**Lužní hospodářství:** hospodaření v porostech lužních dřevin, zejména dubu na stanovištích (SLT) hospodářského souboru 19 (tvrdý luh) a 29 (olšiny).

**Maloplošný:** o průměru (délce největšího rozměru) nepřesahujícím střední porostní výšku. Upřednostnění maloplošných obnovních prvků se vztahuje na holosečnou hospodářský způsob. Při podrostním nebo výběrném hospodářském způsobu je plošný rozsah plně na rozhodnutí vlastníka.

**Monitoring:** monitoringem se rozumí opakovaně sledování. Prakticky se zde jedná o pravidelné, desetiletí trvající sledování výskytu planě rostoucích rostlin a volně žijících živočichů, u kterých se předpokládá vliv hospodářských opatření na jejich populace. Lesní hospodář zajistí, aby metodiky průzkumných prací byly slučitelné, tj. vzájemně navazující a schopné získat výsledky na porovnatelné úrovni. Pomocí výsledků monitoringu se zjistí vazba na hospodářské zásahy. Je možné použít výsledky šetření státní správy, případně také studie některých zájmových skupin.

**Nedestruktivní výzkum:** nedestruktivním způsobem výzkumu se rozumí takový výzkum, který nevede k plošné likvidaci půdního pokryvu a vegetace, k používání biocidních látek a dalšímu neetickému zacházení s biologickými druhy. V případě, že je takový výzkum součástí plánovaných hospodářských opatření, lze jej připustit.

**Odborný posudek:** dle rozsahu opatření a legislativního ošetření se za příslušný odborný posudek považuje: dokumentace EIA, biologické hodnocení, znalecký posudek, vyjádření orgánu státní správy, posouzení odborně způsobilé fyzické či právnické osoby.

**Okraj lesních porostů:** pruh lesa široký jednu až dvě řady stromů podél hranice, s plochou mimo porostní půdu.

**Plantáž:** výsadba vhodných druhů, sort nebo ras dřevin, sloužící pro průmyslovou (agrotechnickou) výrobu speciálních lesních výrobků (sortimentů dřeva) na stanovišti, které díky při-

rozenému produkčnímu potenciálu nebo jeho umělému udržování na vysoké úrovni může v krátké době poskytnout špičkový výnos v odpovídajícím množství a jakosti při poměrně krátkém obmětí.

**Podrostní a výběrný hospodářský způsob:** obhospodařování lesa bez současného smýcení všech stromů na ploše obnovního prvku. Výběr hospodářského způsobu je nutné volit s ohledem na současný stav porostů a podmínky ekosystému. Za vhodných podmínek by neměl být opomíjen ani skupinový výběr. Výběrný hospodářský způsob je chápán jako stav. V současnosti nelze na území ČR odkázat na příklad rozsáhlejších ploch lesních porostů nacházejících se v tomto stavu. Výběrné postupy mají za cíl dosáhnout výběrného stavu, nicméně za příznivé se považuje i využívání jednotlivých prvků výběrného hospodaření.

**Porost:** porostem se rozumí základní jednotka prostorového rozdělení lesa identifikovatelná v terénu a zobrazená v lesnické mapě (§ 2 písmeno s lesního zákona).

**Pracovníci:** zaměstnanci\* (muži i ženy) v zaměstnaneckém poměru s vlastníkem\* nebo firmou provádějící lesní práce na základě smlouvy s vlastníkem\*, živnostníci přímo najmutí vlastníkem\* či smluvním partnerem na provádění prací v lese nebo jakékoli osoby provádějící práce v lese vlastníka\*.

**Provenienčně vhodné:** zde porosty s dobrou genetickou klasifikací.

**Přípravny porost:** porost přípravných dřevin (zejména BŘ, JŘ, OL, OLS, OS, MD), který dosáhl takového stupně ekologického účinku, kdy výrazně změnil charakter bylinného patra a dosáhl alespoň 70% zapojení korun. Využití procesů přirozené sukcese na kalamitních holinách slouží k vytvoření vhodných podmínek pro klimaxové druhy dřevin a podporu jejich geneticky vhodnější části populace. V případě nutnosti je třeba získat potřebné výjimky od orgánů státní správy. Není požadováno umělé vnášení přípravných dřevin.

**Přirozená bezlesí:** stanovištně podmíněná bezlesí, např. mokřady, rašeliniště, skalní výchozy, travinobylinná společenstva. V případě potřeby si vlastník od orgánů státní správy vyžádá výjimku k ponechání bezlesí v přirozeném stavu.

**Přirozená druhová skladba:** druhová skladba kvalitativně i kvantitativně odpovídající přírodním podmínkám stanoviště.

**Přirozená obnova:** vznik nového porostu dřevin přírodním procesem (nálet, zmlazení). Umělá obnova (výsadba sazenic, výsev semen) se využívá při:

transformaci monokultur na ekologicky stabilní porosty;

- › zvyšování přirozené druhové rozmanitosti (zejména vnášení stanovištně vhodných ekostabilizačních dřevin – EsD);
- › podsadbách a podsíjích;
- › zalesňování kalamitních holin;
- › zalesňování nelesních půd;
- › vylepšování nebo doplňování zmlazení.

Uvedené využití umělé obnovy naplňuje všechny žádoucí cíle obnovy, které nejsou na konkrétní lokalitě dosaženy přirozenou obnovou.

**Referenční plochy:** reprezentativní vzorky ekosystémů nacházejících se v krajině – porosty nebo jejich části, které druhovou skladbou a prostorovou a věkovou strukturou odpovídají nebo které se blíží přírodnímu stavu. Do referenčních ploch se přednostně zařazují existující zvláště chráněná území, ÚSES, lesy s vysokou ochrannou hodnotou (podle principu 9), vymapované přírodní biotopy Natura 2000, obtížně přístupné lokality, lesy ochranné apod. Referenční plochy slouží jako ukázky lesních ekosystémů s přirozenou dynamikou vývoje, proto je vhodné pokusit se změnit jejich zařazení z kategorie lesů hospodářských do lesů zvláštního určení. Rozloha jednotlivých referenčních ploch musí být co největší, aby na nich mohly probíhat žádoucí přírodní procesy. Při vytyčování je proto nutno preferovat spíše větší souvislý blok než zcela optimálních parametrů před několika malými plochami, byť v lepším stavu. Vyznačení v terénu není nezbytné, ale je vhodné. Monitoring na referenčních plochách je vhodné spojit s obnovou LHP, je ho však nutné rozšířit i na netaxační veličiny. Referenční plochy musí být trvale vyjmuty z intenzivního lesního využívání. Případné hospodářské zásahy na vymezených referenčních plochách směřují pouze k dosažení přirozeného stavu lesního ekosystému. Musí tudíž vést k obnově potenciální druhové skladby a k přiblížení se přirozené struktuře lesa. Porosty, jejichž druhová skladba a struktura je podobná předpokládanému přirozenému stavu, jsou v bezzásahovém režimu. Zásahy v těchto porostech jsou možné jen v rámci zákonných opatření proti škůdcům.

**Skupinové smíšení:** viz smíšení skupinovitě. Smírčí komise FSC ČR: volená tříčlenná komise občanského sdružení FSC ČR. Mimo jiné řeší stížnosti a spory, které se vyskytnou při tvorbě a změnách Českého standardu FSC. Smírčí komise postupuje podle platného Protokolu pro řešení stížností a sporů. Případný podnět doručí smírčí komisi FSC ČR kancelář sdružení na adrese: FSC ČR, Kouniciva 42, Brno 602 00, e-mail: info@czechfsc.cz.

**Smíšení hloučkovitě:** prostorové rozmístění dřevin, při němž je souvislá plocha tvořena několika jedinci téhož druhu.

**Smíšení skupinovitě:** prostorové rozmístění dřevin, při němž souvislá plocha dřevin jednoho druhu nepřesahuje 0,1 ha.

**Stanovištně vhodné dřeviny:** za stanovištně vhodné jsou považovány dřeviny stávajících přirozených lesních společenstev\* a takové dřeviny, které na místě, kde jsou pěstovány, vykazují uspokojivé přírůsty. Zároveň jsou dostatečně odolné vůči různým škodlivým abiotickým a biotickým faktorům, které na ně působí, a nemají žádný negativní vliv na dané stanoviště (viz příloha F).

**Stejnověké monokultury:** lesní porosty, v nichž je v důsledku lesnické činnosti (síce, výsadby nebo jiné obnovní postupy) oproti potenciálu daného stanoviště zastoupena pouze jedna dřevina (více než 90 %) a které jsou kvůli chybějící věkové diferenciaci strukturálně uniformní.

**Stromy k dožití a zetlení:** Cílem ponechávání odumřelého dřeva v porostech by mělo být ustanovení tzv. poolů dozívajících a mrtvých stromů ponechaných v lesním ekosystému, ve kterém mohou být významným zdrojem nik důležitých pro zachování přirozených procesů přeměny organické hmoty. Záleží na rozhodnutí vlastníka, zda ponechané hroubí mrtvých stromů zůstane v porostu ve formě stojících (což je vhodnější), nebo za tím účelem pokácených stromů. U stávajících doupných stromů však musí být zajištěna ochrana hnízdišť ptactva, popřípadě ohrožených druhů savců (například létavců, pichů či šelem). Ležící dřevní hmota by neměla být významnou překážkou pro manipulaci v porostech. Stromy ponechané k zetlení jsou zásadně stromy větších dimenzí (tlusté dřevo). Přednostně se vybírají stromy ekonomicky špatně zhodnotitelné, tj. například napadené hnilobou, špatně dostupné, zlomy, pahýly apod., vzrostlé stromy v referenčních plochách, dále listnáče, jedle, stromy břehových porostů vodních toků a stromy esteticky významné. Z evidence se vyřazují kmeny v závěrečné fázi rozkladných procesů, tj. když ztrácí strukturu dřeva a je možné je lehce perforovat. Ponechaných 5 stromů na 1 ha se průměruje na plochu dílce.

**Úroveň krajiny:** v zemědělské krajině má jakýkoliv lesní porost zcela zásadní funkční význam. K posuzování dopadů navržených opatření na úrovni krajiny lze přistupovat prakticky jen při těch činnostech, které předpokládají rozsáhlý vliv na krajinu. Lesní plánování je za tuto činnost považováno zároveň i z hlediska národní

legislativy (tvorba LHP) a splnění tohoto indikátoru se může odehrávat na stejné úrovni, jakou vyžaduje obecně platná legislativa (zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů).

**Vlastník:** vlastník lesa nebo lesnický hospodařící subjekt pověřený vlastníkem nebo v případě vlastníků nad 10 000 ha lesa organizační jednotka obhospodařující jeden lesní hospodářský celek.

**Vodní nádrž:** vodní plocha trvalého charakteru, pro účely Standardů s přirozenými břehy a s lesními porosty stanovištně vhodných dřevin.

**Vodní tok:** vodoteč, v níž při běžném průběhu počasí po větší část roku trvale proudí voda

**Zaměstnanci:** pracovníci (muži i ženy) mající sjednanou pracovní smlouvou s vlastníkem\*

**Zájmová skupina/místní zájmová skupina**  
– právnické či fyzické osoby, jejichž zájmy jakýmkoliv způsobem (zejména geografickou polohou, odborně či na základě kompetencí) souvisí s lesním majetkem. Patří sem např. obce, místní občané a spolky, sousedící/dotčení vlastníci, nevládní organizace aj.

**Zvláště chráněné a ohrožené druhy:** zvláště chráněné druhy rostlin a živočichů ve smyslu zákona o ochraně přírody a krajiny, uvedené v prováděcích vyhláškách tohoto zákona (viz příloha C). Za ohrožené druhy jsou považovány: na mezinárodní úrovni - ty druhy rostlin a živočichů, uvedené v mezinárodních konvencích; na celostátní úrovni - druhy uvedené v takzvaných červených knihách, případně na regionální úrovni druhy publikované v místních seznamech ohrožených druhů nebo druhy za takové označené a zdůvodněné při konzultacích se zájmovými skupinami\*, orgány státní správy ochrany přírody či Agenturou ochrany přírody a krajiny.

## PŘÍLOHY

### Příloha A – Legislativní předpisy týkající se hospodaření v lesích

Zákon č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 149/2003 Sb., o uvádění do oběhu reprodukčního materiálu lesních dřevin lesnický významných druhů a umělých kříženců, určeného k obnově lesa a k zalesňování, a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 477/2001 Sb., o obalech a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 350/2011 Sb., o chemických látkách a chemických směsích a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška Ministerstva zemědělství ČR č. 77/1996 Sb., o náležitostech žádosti o odnětí nebo omezení a podrobnostech o ochraně pozemků určených k plnění funkcí lesa

Vyhláška Ministerstva zemědělství ČR č. 78/1996 Sb., o stanovení pásem ohrožení lesů pod vlivem imisí

Vyhláška Ministerstva zemědělství ČR č. 83/1996 Sb., o zpracování oblastních plánů rozvoje lesů a o vymezení hospodářských souborů

Vyhláška Ministerstva zemědělství ČR č. 84/1996 Sb., o lesním hospodářském plánování

Vyhláška Ministerstva zemědělství ČR č. 101/1996 Sb., kterou se stanoví podrobnosti o opatřeních k ochraně lesa a vzor služebního odznaku a vzor průkazu lesní stráže

Vyhláška Ministerstva životního prostředí ČR č. 13/1994 Sb., kterou se upravují některé podrobnosti ochrany zemědělského půdního fondu

Vyhláška Ministerstva zemědělství ČR č. 29/2004 Sb., o obchodu s reprodukčním materiálem lesních dřevin

Vyhláška Ministerstva zemědělství ČR č. 139/2004 Sb., kterou se stanoví podrobnosti o přenosu semen a sazenic lesních dřevin, o evidenci o původu reprodukčního materiálu a podrobnosti o obnově lesních porostů a o zalesňování pozemků prohlášených za pozemky určené k plnění funkcí lesa



### Příloha B – Mezinárodní úmluvy/dohody důležité z hlediska ochrany přírody

Dosažení udržitelného rozvoje prostřednictvím „Úmluv z Ria“, přijatých na Konferenci OSN o životním prostředí v Rio de Janeiru v červnu 1992 (tzv. „Summit Země“):

- a. Úmluva o biologické rozmanitosti (134/1999 Sb.)
- b. Rámcová úmluva OSN o změně klimatu
- c. Úmluva OSN o boji proti desertifikaci

Ramsarská úmluva „*O mokřadech majících mezinárodní význam především jako biotopy vodního ptactva*“ (396/1990 Sb.)

Bernská úmluva „*Úmluva o ochraně evropských planě rostoucích rostlin, volně žijících živočichů a přírodních stanovišť*“ (107/2001 Sb.)

Bonnská úmluva „*O ochraně stěhovavých druhů volně žijících živočichů*“ (127/1994 Sb.) „*Úmluva o biologické rozmanitosti*“ (CBD, 134/1999 Sb.)

Washingtonská úmluva „*Úmluva o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a rostlin*“ (CITES, 572/1992 Sb.)

Rámcová úmluva o ochraně a udržitelném rozvoji Karpat (Karpatská úmluva – 47/2006 Sb.)

Právní řád Evropského společenství / Legislativa Evropské unie

- › Směrnice o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (92/43/EHS)
- › Směrnice o ochraně volně žijících ptáků (2009/147/EHS)
- › Směrnice o záměrném uvolňování GMO do životního prostředí (2001/18/EHS)
- › Nařízení č. 1946/2003 o přeshraničních pohybech GMO
- › Nařízení č. 995/2010, kterým se stanoví povinnosti hospodářských subjektů uvádějících na trh dřevo a dřevařské výrobky

### Příloha C – Odkazy na seznamy zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů

Vyhláška Ministerstva životního prostředí ČR č. 395/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona České národní rady č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.

## Příloha D – Legislativní předpisy týkající se bezpečných pracovních podmínek a bezpečnosti práce

Zákon č. 309/2006 Sb. o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci

Zákon č. 372/2011Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování.

Vyhláška 79/2013 Sb., o specifických zdravotních službách

Zákoník práce – zákon č. 262/2006 Sb.,

Zákon č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky,

Zákon č. 59/2006 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými přípravky.

Zákon č. 258/2000Sb., o ochraně veřejného zdraví, v platném znění

Zákon č. 102/2001 Sb., o obecné bezpečnosti výrobků

Zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší

Zákon č. 350/2011 Sb., o chemických látkách a chemických přípravcích a o změně některých zákonů

Nařízení vlády č. 290/1995 Sb., kterým se stanoví seznam nemocí z povolání

Nařízení vlády č. 352/2000 Sb., kterým se mění některé vyhlášky ministerstev a jiných správních úřadů

Nařízení vlády č. 272/2011 Sb., o ochraně před nepříznivými účinky hluku a vibrací

Nařízení vlády č. 1/2008 Sb., o ochraně zdraví před neionizujícím zářením

Nařízení vlády č. 361/2007 Sb., kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví při práci

Nařízení vlády č. 378/2001 Sb., kterým se stanoví bližší požadavky na bezpečný provoz a používání strojů, technických zařízení, přístrojů a nářadí (účinnost od 1. 1. 2003)

Nařízení vlády č. 201/2010 Sb., o způsobu evidence úrazů, hlášení a zasílání záznamu o úrazu

Nařízení vlády č. 495/2001Sb., kterým se stanoví rozsah a bližší podmínky poskytování osobních ochranných pracovních prostředků, mycích, čistících a dezinfekčních prostředků

Nařízení vlády č. 28/2002 Sb., kterým se stanoví způsob organizace práce a pracovních postupů, které je zaměstnavatel povinen zajistit při práci v lese a na pracovištích obdobného charakteru

Nařízení vlády č. 27/2002 Sb., kterým se stanoví způsob organizace práce a pracovních postupů, které je zaměstnavatel povinen zajistit při chovu zvířat

Nařízení vlády č. 11/2002 Sb., kterým se stanoví vzhled a umístění bezpečnostních značek a zavedení signálů

Nařízení vlády č. 168/2002 Sb., kterým se stanoví způsob organizace práce a pracovních postupů, které je zaměstnavatel povinen zajistit při provozování dopravy dopravními prostředky

Vyhláška ČÚBP č. 48/1982 Sb., kterou se stanoví základní požadavky k zajištění bezpečnosti práce a technických zařízení, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška MZ ČR č. 288/2003 Sb., kterou se stanoví práce a pracoviště, které jsou zakázány těhotným ženám, kojícím ženám, matkám do konce devátého měsíce po porodu a mladistvým, a podmínky, za nichž mohou mladiství výjimečně tyto práce konat z důvodu přípravy na povolání

### Příloha E – Legislativní předpisy týkající se zajištění práv zaměstnanců\*

Zákoník práce – zákon č. 262/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 2/1991 Sb., o kolektivním vyjednávání, ve znění pozdějších předpisů

Ústavní zákon č. 23/1991 Sb., kterým se uvozuje Listina základních práv a svobod jako ústavní zákon, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 143/1992 Sb., o platu a odměně za pracovní pohotovost v rozpočtových a některých dalších organizacích a orgánech, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon)

#### **Konvence ILO:**

29 Forced Labour Convention, 1930.

87 Freedom of Association and Protection of the Right to Organise Conventions, 1948.

97 Migration for Employment (Revised) Convention, 1949.

98 Right to Organise and Collective Bargaining Convention, 1949.

100 Equal Remuneration Convention, 1951.

105 Abolition of Forced Labour Convention, 1957.

111 Discrimination (Occupation and Employment) Convention, 1958.

131 Minimum Wage Fixing Convention, 1970.

138 Minimum Age Convention, 1973.

141 Rural Workers' Organizations Convention, 1975.

142 Human Resources Development Convention, 1975.

143 Migrant Workers (Supplementary Provisions) Convention. 1975

155 Occupational Safety and Health Convention, 1981.

169 Indigenous and Tribal Peoples Convention, 1989.

182 Worst Forms of Child Labour Convention, 1999.

Konvence ILO jsou promítnuty do směrnice Evropských společenství, jež jsou dále zahrnuty v zákoníku práce (viz výše).

#### **Politiky**

FSC-POL-30-401 O certifikaci FSC a konvenci ILO

FSC-POL-30-601 (FSC-IP-0001) O chemických pesticidech



**FORESTS<sup>TM</sup>  
FOR ALL  
FOREVER**

## Příloha F – Druhá skladba obnovovaných porostů

SLT	Hospodářský soubor	minimální podíl EsD* v %	minimální cílový podíl EsD* v %	Vhodné EsD*	Podíl MZD dle vyhlášky v %
0C	13 (01)	10	10	db, jd	5
0G	39 (chudší), 59 (bohaté)	5	5	bř	5 – 10
OK1, 3, 5, 7	13	25	30	db, bk, bř, jř	5 – 15
OK2, 4, 6	13	15	20	bk, db, jř, jd	5 – 15
OM	13, 01	10	5*	db, bř	5 – 15
ON	13 (01)	15	10*	bř, bk	5
OO	13 (27)	20	20	DB, jd	5 – 15
OP	13 (27)	15	20	DB, jd, bř	5 – 15
0Q	01, 13 (27)	10	20	db, jd, bř	5 – 15
0Q5	01, 13	10	5*	jd, bř	5 – 15
0R	1	5	10	bř	5
0T	39	10	10	bř, db	5 – 15
0X	1	10	10	db, bk, hb, bř	10
0Y	1	10	10	db, bk, bř	5
0Z	1	5	10	bř, db, bk	5
1A	21	70	80	DB, hb, jv, lp, břek	30
1B	25	50	80	DB, hb, bk, lp, břek	20
1C	21 (23)	40	70	DB, hb, lp, bbk, břek	30 (25)
1D	25	50	80	DB, hb, jv, lp, js	20
1G	29	70	70	OL, VR, tp, os	70
1H	25	60	80	DB, hb, lp, břek	20
1I	23	35	60	DB, hb, lp, bř	25
1J	1	95	90*	JV, HB, lp, tř, db, bk, bbk, břek	95
1K	23	40	70	DB, bř, hb	25
1L	19	80	80	TPČ, DBL, jl, lp, jv, js	15

# Forest Stewardship Council

## FSC Česká republika

SLT	Hospodářský soubor	minimální podíl EsD* v %	minimální cílový podíl EsD* v %	Vhodné EsD*	Podíl MZD dle vyhlášky v %
1M	13	25	40	DB, bř, hb, jř	5 – 15
1N	21	30	70	DB, hb, bř, lp	30
1O	25	80	80	DBL, lp, hb, os, bř	20
1P	27	60	70	DBL, bř, os	20
1Q	27	50	60	DBL, bř, os	20
1S	23 (chudší), 25 (bohatší)	40	70	DBL, hb, lp, bř	20 – 25
1 T	29	70	70	OL, břp, vrby	70
1U	19	80	80	TP, dbl, ol, js	15
1 V	25	60	80	DBL, hb, lp, jl, jv, js	20
1 W	25	60	80	DB, hb, bk, lp, břek	20
1X	1	90	90	DB, dřín, břek, muk, bbk	90
1Z	1	80	80	DB, bř	70
2 A	21	70	80	DB, bk, jv, lp, hb, bbk	30
2 B	25, 21 (expo- nované)	60	80	DB, bk, hb, lp, břek	20
2C	21 (23)	50	70	DB, bk, hb	30 (25)
2D	25, 21 (expo- nované)	60	80	DB, bk, lp, kl, jl, jv, hb	20 – 30
2G	59	50	70	DB, JD, OL, lp, bk, os	5 – 20
2H	25	60	80	DB, BK, hb, lp, jv, břek	20
2I	23	35	60	DB, bk, bř	25
2L	19	80	70*	DBL, js, jv, jl, ol	15
2M	23, 21 (expo- nované)	30	80	DB, bk, bř	25 – 30
2 K	23, 21 (expo- nované)	35	60	DB, bk, bř	25 – 30
2N	21	40	80	DB, bk, lp, bř	30



**FORESTS  
FOR ALL  
FOREVER**<sup>TM</sup>

SLT	Hospodářský soubor	minimální podíl EsD* v %	minimální cílový podíl EsD* v %	Vhodné EsD*	Podíl MZD dle vyhlášky v %
2O	25	50	80	DBL, bk, jd, lp, hb	20
2P	27	40	70	DBL, jd, bk, os, bř	20
2Q	27	40	60	DBL, jd, bk, bř,	20
2S	21 (exponované), 23 (chudší), 25 (bohatší)	40	80	DB, bk, hb, lp, bř	20 – 30
2T	39	20	50	os, ol	5 – 10
2V	25	60	80	DBL, bk, jv, jd, jl, js	20
2W	25	60	80	DB, bk, lp, bbk, jv, js, břek	20
2X	1	90	90	DB, dřín, bk, hb, břek, lp	90
2Z	1	70	70	DB, bk, bř,	60
3A	41 (exponované), 31 (sušší)	60	70	BK, db, lp, jv, jd, tis	30
3B	45, 41 (exponované)	60	70	BK, dbz, hb, lp, jd, tis	25 – 30
3C	31 (21, 23)	50	60	BK, db, lp	30 (25)
3D	45, 41 (exponované)	60	70	BK, dbz, lp, jv, tis	25 – 30
3F	41	50	60	BK, db, lp, jd, js, jv, tis	30
3G	59	40	60	DB, jd, ol, bk,	5 – 20
3H	45	50	60	BK, dbz, hb, jv, js, tis	25
3I	43, 23 (chudší)	35	60	BK, db, jd	25
3J	1	90	80*	JV, LP, bk, jd, jlh, hb, js	90
3K	43, 23 (chudší), 41 (exponované)	35	60	BK, db, jd	25 – 30

# Forest Stewardship Council

## FSC Česká republika

SLT	Hospodářský soubor	minimální podíl EsD* v %	minimální cílový podíl EsD* v %	Vhodné EsD*	Podíl MZD dle vyhlášky v %
3L	29 (19)	70	70	OL, JS, tp, os	70 (15)
3M	23, 21 (exponované)	35	60	BK, DB, bř	25 – 30
3N	41, 21 (chudé)	40	60	BK, db, jd, lp,	30
3O	47	50	60	BK, DBL, jd, lp	25
3P	27 (47)	30	50	DBL, jd, bk, bř, os	20 (25)
3Q	27	25	50	DBL, jd, bk, bř	20
3R	39 (59)	10	10	bř	5 – 10
3S	45, 41 (exponované), 43 (chudší)	50	60	BK, db, lp, jd, hb	25 – 30
3 T	39	30	50	DBL, jd, bř, os, vrby	5 – 10
3U	19	60	70	JS, jv, bk, jd, db	15
3 V	47, 59 (podmáčené)	60	70	BK, DBL, jd, jv, js	25 (5 – 20)
3 W	35	70	80	BK, db, lp, tis, jv, hb, jd, js	70
3X	1	80	80	BK, dřín, lp, jv, bbk, břek	80
3Y	1	50	60	BK, db, bř	30
3Z	1	50	60	BK, db, bř	30
4 A	31 (sušší), 41 (exponované)	60	70	BK, lp, jv, jd, jlh, tis	30
4 B	45, 41 (exponované)	50	60	BK, jd, dbz, lp, tis	25 – 30
4C	31	50	60	BK, db, lp, jd, tis	30
4D	45, 41 (exponované)	50	60	BK, kl, lp, jd, tis	25 – 30
4 F	41	50	60	BK, kl, lp, jd, tis	30
4G	59	40	50	JD, DB, bk, ol	5 – 20



**FORESTS  
FOR ALL  
FOREVER**<sup>TM</sup>

SLT	Hospodářský soubor	minimální podíl EsD* v %	minimální cílový podíl EsD* v %	Vhodné EsD*	Podíl MZD dle vyhlášky v %
4H	45	50	60	BK, lp, dbz, kl, tis	25
4I	43	40	50	BK, jd, db	25
4 K	43, 41 (expo- nované)	40	60	BK, dbz, jd, jř, bř	25 – 30
4M	23, 21 (expo- nované)	40	50	BK, db, bř, jd, jř	25 – 30
4N	41, 21 (chu- dé)	40	60	BK, dbz, jd, jř, jv	30
4O	47	40	60	JD, db, bk, os	25
4P	47	40	50	JD, dbl, bk, os, bř	25
4Q	27	30	50	JD, dbl, bk, bř, os	20
4R	59	10	10	bř, jd	5 – 20
4S	45, 41 (expo- nované), 43 (chudší)	40	60	BK, jd, bř	25 – 30
4 V	47, 59 (pod- máčené)	60	60	BK, jv, js, db, jd	5 – 25
4 W	35	70	80	BK, kl, lp, js, jd, tis	70
4X	1	80	80	BK, db, jd, jv, jř	80
4Y	1	50	60	BK, db, jd, bř	30
4Z	1	50	60	BK, db, jd, bř, jř	30
5 A	51, 31 (sušší)	60	70	BK, kl, jd, jlh, js, tis	30
5 B	55, 51 (expo- nované)	50	60	BK, jd, tis	25 – 30
5C	31	40	50	BK, jd, kl, lp, tis	30
5D	55, 51 (expo- nované)	50	60	BK, jd, kl, tis	25 – 30
5 F	51	50	50	BK, jd, kl, tis, jlh, js, lp	30
5G	59	20	30	JD, ol, bk	5 – 20
5H	55	50	50	BK, jd, tis, kl	25
5I	53, 43	40	50	BK, jd	25



# Forest Stewardship Council

## FSC Česká republika

SLT	Hospodářský soubor	minimální podíl EsD* v %	minimální cílový podíl EsD* v %	Vhodné EsD*	Podíl MZD dle vyhlášky v %
5 J	1	60	60	KL, js, jlh, bk, jd	60
5 K	53, 43, 51 (exponované)	40	50	BK, jd, jv	25 – 30
5L	29 (19)	70	70	OL, js, os	70 (15)
5M	23, 43, 51 (exponované)	40	50	BK, jd, bř	25 – 30
5N	51	50	50	BK, jd, kl	30
5O	57	40	50	JD, bk	25
5P	57	40	40	JD, bk, os, bř	25
5Q	27 (57)	30	40	JD, bk	20 (25)
5R	39 (59)	10	10	bř, ol	5 – 10 (20)
5S	55, 51 (exponované)	40	50	BK, jd, kl, tis	25 – 30
5 T	39	30	40	JD, db, bř, ol	5 – 10
5U	51 (53)	50	60	KL, js, bk, jd, jlh, jv	25 – 30
5 V	57, 59 (podmáčené)	40	50	BK, jd, kl, js	5 – 25
5 W	35, 45 (53)	60	70	BK, jd, kl, tis, jlh, js	25–70
5Y	1	40	50	BK, jd, bř,	30
5Z	1	40	50	BK, jd, bř,	30
6 A	51	50	50	BK, kl, jd	30
6 B	55, 51 (exponované)	40	50	BK	25 – 30
6D	55, 51 (exponované)	40	50	BK, jd, kl	25 – 30
6 F	51	40	40	BK, jd, kl, jlh	30
6G	59 (79)	25	30	JD, bk, ol	5 – 20
6H	55	40	50	BK, jd, kl	25
6I	53	30	40	BK, jd	25
6 K	53, 51 (exponované)	30	40	BK, jd, jř	25 – 30



**FORESTS  
FOR ALL  
FOREVER**<sup>TM</sup>

SLT	Hospodářský soubor	minimální podíl EsD* v %	minimální cílový podíl EsD* v %	Vhodné EsD*	Podíl MZD dle vyhlášky v %
6L	1	70	70	OLŠ, kl, js, jd	70
6M	53, 51 (exponované)	30	40	BK, jd, jř, bř	25 – 30
6N	51	40	40	BK, jd, kl, jř	30
6O	57	30	30	JD, bk, kl	25
6P	57	25	30	JD, bk	25
6Q	57	25	20*	JD, bk, bř	25
6R	79 (59)	5	5	jd, bř	5 – 20
6S	55, 51 (exponované)	30	40	BK, jd, kl	25 – 30
6 T	79 (39)	5	20	JD, ol	5 (5 – 10)
6 V	57, 59 (podmáčené)	25	40	BK, kl, js, jd	5 – 25
6Y	1	30	50	BK, jd, bř, jř	30
6Z	1	30	50	BK, bř, jř	30
7 B	75	20	25	bk, jd, kl	15
7 F	71	20	30	bk, jd, kl	15
7G	79	10	10	jd, ol, bř, os, jř	5
7 K	73, 71 (exponované)	20	25	bk, jd, jř	15
7M	73, 71 (exponované)	15	20	bk, jd, jř, bř	15
7N	71	20	20	bk, jd, kl, jř	15
7O	77	20	20	jd, bk	5 – 10
7P	77	10	10	jd, bk, bř	5 – 10
7Q	77	10	10	jd, bk, bř	5 – 10
7R	79	5	5	bř, jř	5
7S	75, 71 (exponované)	20	20	bk, jd, kl	15

# Forest Stewardship Council

## FSC Česká republika

SLT	Hospodářský soubor	minimální podíl EsD* v %	minimální cílový podíl EsD* v %	Vhodné EsD*	Podíl MZD dle vyhlášky v %
7 T	79	5	10	jd, bř, jř	5
7 V	77, 79 (podmáčené)	20	20	bk, kl, jd	5 – 10
7Z	1	10	20	bk, jd, bř, jř	10
7Y	1	10	20	bk, jd, bř, jř	10
8 A	71, 02	15	20	kl, bk, jř, jd	15
8 F	71, 02	15	15	jd, bk, jř, kl	15
8G	79	5	5	bř, jř	5
8 K	71 (exponované), 73, 02	15	5*	jř, bk, kl, jd	15
8M	71 (exponované), 73, 02	15	5*	jř, vrby	15
8N	71, 02	15	5*	jř, bk, kl	15
8Q	79	5	5	jř, bř	5
8R	1	1	0*	Bř	1 – 5
8S	75, 71 (exponované), 02	15	5*	jd, bk, bř, jř	15
8 T	79	5	5	bř, jř	5
8 V	77, 79 (podmáčené)	10	1*	kl, bk	5 – 15
8Y	1	5	5	bř, jř	5
8Z	2	+	5	Jř	+
9 K	2	+	1	Jř	+
9R	1	+	0*	bř, jř	+
9Z	2	+	1	jř, vrby	+

*\*procento minimálního cílového plošného podílu EsD\* se vztahuje na dospělé a dospívající porosty\*, z nichž mohou některé dřeviny s kratší dobou života vymizet. Obnova těchto porostů se řídí sloupcem „minimální podíl EsD“*

## Vysvětlivky:

**SLT** – soubor lesních typů, případně přímo lesní typ v pojetí Ústavu pro hospodářskou úpravu lesa.

**Minimální podíl EsD\*** – minimální plošný podíl ekostabilizačních dřevin\* v procentech vztážený na porostní skupinu. U porostů ve 4. – 7. lvs, v nichž dochází k plošnému zmlazování smrku, postačí zavádět EsD v míře odpovídající podílu MZD dle vyhlášky MZe 83/96 Sb.

**Vhodné EsD\*** – výčet ekostabilizačních dřevin\* charakteristických pro jednotlivé soubory lesních typů.

Hlavní dřeviny\* přirozených porostů jsou vyznačeny velkými písmeny. Tyto hlavní dřeviny\* nemusí v obnovovaných porostech nutně převažovat, měly by však v nich být zastoupeny. Žádoucí je, aby druhová skladba zahrnovala větší počet ekostabilizačních dřevin\*, odpovídajících danému stanovišti. Do podílu ESD lze případně zahrnout i jiné, zde neuvedené dřeviny s výjimkou smrku, borovice, modřínu a introdukovaných\* druhů.

**Použité zkratky dřevin:** **bbk** – javor babyka (*Acer campestre*), **bk** – buk lesní (*Fagus sylvatica*), **bř** – bříza, bez rozlišení druhu, zpravidla bříza bělokorá (*Betula pendula*), **břp** – bříza pýřitá (*Betula pubescens*), **břek** – jeřáb břek (*Sorbus torminalis*), **db** – dub, bez rozlišení druhu (*Quercus* sp., pouze domácí druhy), **dbl** – dub letní (*Quercus robur*), **dbz** – dub zimní (*Quercus petraea*), **dřín** – svída dřín (*Cornus mas*), **hb** – habr obecný (*Carpinus betulus*), **jd** – jedle bělokorá (*Abies alba*), **jl** – jilm, bez rozlišení druhu (*Ulmus* sp.), **jlh** – jilm horský (*Ulmus glabra*), **jř** – jeřáb ptačí (*Sorbus aucuparia*), **js** – jasan ztepilý (*Fraxinus excelsior*), **jv** – javor, **bez rozlišení druhu (*Acer* sp.)**, **převážně javor mléč (*Acer platanoides*)**, **kl** – javor klen (*Acer pseudoplatanus*), **lp** – lípa, bez rozlišení druhu, zpravidla lípa srdčitá (*Tilia cordata*), **muk** – jeřáb muk (*Sorbus aria*), **ol** – olše, bez rozlišení druhu, zpravidla olše lepkavá (*Alnus glutinosa*), **olš** – olše šedá (*Alnus incana*), **tis** – tis červený (*Taxus baccata*), **tp** – topol černý (*Populus nigra*) spolu s topolem bílým (*Populus alba*) a topolem šedým (*Populus canescens*), **os** – topol osika (*Populus tremula*), **tř** – třešeň ptačí (*Cerasus avium*) (nikde v tabulce se nevyskytuje), **vr** – vrba, zejména stromové druhy vrba bílá a vrba křehká (*Salix alba*, *S. fragilis*), **vrby** – keřové vrby, zejména vrba ušatá (*Salix aurita*), do středních poloh též vrba popelavá (*Salix cinerea*), ve vyšších polohách Sudet a Karpat vrba slezská (*Salix silesiaca*).

**Podíl MZD dle vyhlášky** – minimální podíly melioračních a zpevňujících dřevin (MZD) dle Vyhlášky MZe ČR č. 83/1996 Sb. k zákonu č. 289/1995 Sb. v procentech. Stanovené podíly jsou závazné pro všechny vlastníky\* lesů o rozloze nad 3 ha. Tyto hodnoty byly východiskem i při stanovení minimálního podílu ekostabilizačních dřevin\* – navržený podíl nemohl být nižší, než ukládá citovaná vyhláška.

### Příloha G – Směrnice k omezení eroze půdy, minimalizaci poškození porostů při těžbě a dopravě dřeva a při stavbě cest, k omezení jiných mechanických zásahů do půdy a k ochraně vodních zdrojů

musí naplňovat minimálně tyto požadavky:

1. Lesní dopravní síť pro přírodě blízké hospodaření v lesích je trvalého charakteru a je zaznamenána v mapě. Trvalého charakteru jsou také přibližovací cesty a vyklizovací linie. Systém přibližovacích a vyklizovacích linek musí být optimalizován podle terénu a jeho hustota musí být stanovena s ohledem na ekologické, ekonomické i sociální nároky.
2. Konstrukce nových cest a linek je minimalizována, přednost se dává rekonstrukci a rozšíření stávajících cest v případě, že nejsou z ekologického hlediska vedeny příliš rizikově. Nové cesty a rekonstrukce cestní sítě musí být projektovány a realizovány tak, aby co nejméně narušovaly vodní režim, případně další funkce okolní krajiny. Asfaltové cesty lze budovat pouze v případě, že se zhodnocením různých technologií prokáže, že použití jiné varianty projektu nezaručuje funkčnost.
3. Nadbytečné cesty a linky jsou asanovány s ohledem na vodní režim a další funkce krajiny a zalesněny, případně ponechány sukcesi.
4. Při těžebních činnostech se používají technologie, které omezují poškození živých stromů porostu na co nejmenší počet. Poškozené stromy je nutné vhodně ošetřit.
5. Pro přibližování a dopravu dřeva jsou vybrány technologie a pracovní postupy a pro některé technologie nařízena omezení určená klimaticky a terénně (určení období

a lokalit). Výběh a omezení technologií musí zajistit, aby nedocházelo k vytváření erozních rýh, hlubokých kolejí na rovinách, plošnému zhutnění nebo rozježdění půdy. Musí být zároveň stanoveny postupy asanace a odpovědnost za její provedení, pokud by přes veškerá opatření k výše uvedeným jevům došlo.

6. Jsou určeny zakázané typy provozních náplní pro mechanizační prostředky (aktualizované podle situace na trhu). Preferují se provozní náplně s nejméně škodlivým vlivem na přírodní prostředí. Dále jsou určena pravidla a asanační prostředky pro případ úniku provozních náplní a pro prevenci těchto úniků.
7. Mechanizační prostředky překračují vodní toky pouze v místech k tomu určených a uzpůsobených.

## Příloha H – Soubory lesních typů s přijatelným rizikem pro odvoz klestu a těžebních zbytků:

### **Stanoviště s rizikem přijatelným pro odvoz klestu a těžebních zbytků:**

#### **SLT (lvs, edafická řada a kategorie)**

- 1-2 B (živná normální bohatá), H (živná hlinitá), D (obohacená hlinitá)
- 3-4 S (živná svěží), B (živná normální bohatá), H (živná hlinitá), D (obohacená hlinitá)
- 5-6 S (živná svěží), B (živná normální bohatá), H (živná hlinitá), D (obohacená hlinitá)

## **POZNÁMKY:**

# Co je to FSC? (Forest Stewardship Council)

Forest Stewardship Council (FSC) je mezinárodní nevládní nezisková organizace, která byla založena roku 1993 zástupci dřevozpracujícího průmyslu, environmentálních organizací, obchodníků se dřevem, lesníků, sdružení domorodých obyvatel a odborů z celého světa. FSC je řízeno demokraticky více než 800 členy ze 81 rozvojových a bohatých zemí světa.

**Základní ideou FSC je podporovat environmentálně vhodné, sociálně přínosné a ekonomicky životaschopné lesní hospodaření, a tím napomoci chránit ohrožené a devastované světové lesy.**

Za tímto účelem organizace vytvořila komplexní systém lesní certifikace – věrohodný mechanismus definující šetrné lesní hospodaření a označující výrobky pocházející z těchto lesů.

[www.czechfsc.cz](http://www.czechfsc.cz)

